

Svar på input fra organisationen

Før sommerferien blev alle DN-aktive opfordret til at komme med input til DN's prioriteringer i Aktivitetsplan 2020 og fremover. Her er en samlet oversigt over de input, der er kommet fra organisationen (se bilag A). Nogle input har være ledsaget af bilag – disse bilag ligger i HB's podiorum (og kan rekvireres efter ønske), men er ikke medtaget i dokumentet her.

Processen

HB drøftede på sit møde den 30. september samtlige svar og på baggrund heraf har sekretariatet skrevet følgende forslag til svar.

1. FN's Verdensmål som overordnet ramme.....	3
2. Fokus på Den lille natur.....	4
3. Udtag af dyrket jord og hævnning af grundvandsspejlet	5
4. Opsamling af afgrøder efter slåning	5
5. Omlægning af privatejede arealer til biodiversitetsstyrkende arealer.....	6
6. Blomsterblandinger - fauna striber.....	6
7. I højere grad satse på fredninger	7
8. Optagelse af Fortidsminder i AP2020	7
9. Klar politik om, at DN ikke vil have nye motorveje.....	9
10. Information om CO2-reduktion og anvendelse af CO2-neutrale produktioner.....	9
11. Konkrete forslag til klimaindsatsen.....	10
12. Opprioritering af arbejdet med EU-sager	11
13. Stevns Klints trampesti.....	12
14. Fokus på konsekvenserne af plantegifte	13
15. Fokus på grundvand.....	13
16. Digital strategi	13
17. Sekretariatsstøtte ved lokale folkemøder	15
18. Kommentarer til AP2020	15
19. Bibeholde og etablere korridorer i naturen og værdi af medlemskab.....	18
20. Fredningsindsatsen bør styrkes og færdiggørelse af Værebros Ådal-fredningen.....	19
21. Input til DN's prioriteringer i 2020.....	20
22. Bidrag til AP2020.....	24

23. Styrke samarbejdet med andre og database med best practice	29
24. Orden i eget hus, Evighedstræer og kampagne for de rigtige træer og buske	30
25. Bidrag til strategi diskussion AP 2020	31
26. anbefalinger til AP2020	32
27. Opdatering af eksisterende fredninger med naturmål og plejeplaner	33
28. Forslag til AP2020.....	34
29. Ekstra fokus på naturinteresserne i nationalparkerne	35
30. Input til AP2020.....	36
31. Politik for planlægning af solcellemarker	37
32. Det lokale formidlingsarbejde og medlemshvervning.....	38
33. Kommentarer til HB's brev om prioritering i AP2020.....	38
34. Input fra DN Svendborg til Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020	40
35. Verdensmålene med i aktivitetsplanen	41

1. FN's Verdensmål som overordnet ramme

DN Allerød, v. Marianne Engberg

2020 er Naturens år, og der bliver i brevet om AP 2020 planlagt og foreslået iværksat en række projekter og kampagner. Det vil være oplagt, at FN's Verdensmål danner en overordnet ramme for de konkrete projekter der er omtalt i AP for 2020. Som en overordnet ramme foreslår vi følgende mål, som kan relateres til de enkelte indsatsområder, der er omtalt:

FN's verdensmål

De vigtigste overordnede verdensmål bør indgå i DN's vedtægter og dermed i værdi grundlaget med tilhørende strategier for, hvordan målene kan opfyldes i praksis med særligt fokus på naturen. DN Allerød ønsker især at pege på:

Verdensmål 6: Sikre, at alle har adgang til rent vand

- Og at dette forvaltes bæredygtigt. Nedsivning af sprøjtemidler til grundvandet er et stigende problem. Der er behov for at begrænse sprøjtemidler og skabe muligheder for udvinding af grundvand i områder hvor der ikke anvendes sprøjtemidler. Det bør sikres at råstofudvinding (grus -sand og kalkgravning) ikke kolliderer med sikring af rent grundvand.

Verdensmål 12: Sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer

Økonomisk vækst og bæredygtig udvikling kræver, at vi hurtigst muligt reducerer vores fodaftryk på naturen ved at ændre på den måde vi producerer og forbruger vores varer og ressourcer ved effektiv genudnyttelse af råstoffer gennem indsamling og genbrug af kasserede produkter og affald og dermed undgå affald på land og i verdenshavene.

Verdensmål 13: Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser

Klimaet har en afgørende indvirkning på naturen og dermed på levevilkår for dyr, fugle, insekter og planter. Klimaændringerne i form af øget vandstand, højere temperaturer, tørke og orkaner er derfor en vigtig prioritet at forholde sig til i DN.

Verdensmål 14: Bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer

Danmark består bortset fra Jylland af øer og har en lang kystlinje å ca. 40.000km og dermed hav, som giver en særlig en særlig forpligtelse til - i samarbejde med regionale og statslige myndigheder - at værne om vandkvalitet og bestandene af fisk og skaldyr og herunder at sikre, at udledningen af næringsstoffer giftstoffer mv til havmiljøet I reduceres og, at fangster fra havet anvendes forsvarligt.

Verdensmål 15: Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

FN's biodiversitetspanel IPBES fastslår i en ny rapport, at op mod en million arter af dyr og planter verden over er truet af udryddelse på grund af menneskelig aktivitet. Udryddelsen af arter går 10 - 100 gange hurtigere end gennemsnittet over 10 millioner år. I Danmark er mere end 10 arter af dagsommerfugle uddøde, og kirkeuglen er på vej til at forsvinde, for blot at nævne nogle få eksempler.

Men erfaringerne viser også, at med en målrettet indsats for at give uberørt natur mere plads, sørge for sammenhæng mellem naturområderne og reducere anvendelsen af sprøjtegifte, udspredning af næringsstoffer og fortsat dræning af naturlige vådområder kan DN medvirke til at

ændre og stoppe denne udvikling. Vi foreslår derfor, at DN udarbejder konkrete strategiske målsætninger om øget biologisk mangfoldighed og, at disse målsætninger søges opfyldt i arbejdet for en mangfoldig og smuk natur i Danmark.

Kære Marianne,

Tak for jeres gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i hovedbestyrelsen meget enig med dig i, at FN's verdensmål dækker sætter en glimrende ramme for næsten alle de opgaver, som DN arbejder med, og at det vil være naturligt, at vi viser denne sammenhæng i aktivitetsplanen. Vi har derfor indsat de enkelte verdensmål de steder i aktivitetsplanen, hvor de er relevante.

Vi er også enige med jer i, at der er behov for mere konkrete målsætninger for den danske natur og for den biologiske mangfoldighed. Det indgår derfor også både i aktivitetsplanen og i vores dialog med den nye regering.

Med venlig hilsen

2. Fokus på Den lille natur

Rolf Lehrmann, DN Sorø

Det er vigtigt, men det kan føre til at vi ofte overser "den lille natur". Det er den natur, der findes i vandhuller i form af branddamme, gadekær og overløbsbassiner, der oftest ikke er §3-beskyttet. Det er også gravhøje, grønninger og andre mindre naturområder. Det er færdiggravede grusgrave. Det er ofte en overraskende og fornøjelig oplevelse at finde sådanne steder. De grønne frøer kvækker voldsomt om foråret. Den grønbenede rørhøne ligger på rede. Nøkkeroser blomstrer.

Derfor er det ikke uventet, at der tit er borde og bænkesæt i nærheden. Det viser, at denne lille natur ofte er lokale mødesteder. Det er rekreative områder, hvor naturen er en del af hverdagen. Det er derfor vigtigt, at vi passer på den lille natur. Den lille natur befinder sig ofte nær ved boligområder. Vi bør derfor i DN arbejde for at lokale, grundejerforeninger o. lign. i samarbejde med den lokale kommune passer sådanne områder. DN må opfordre til, at der i forbindelser med ny boligområder sikres plads til den lille natur. Det spiller en rolle for befolkningens fysiske og mentale sundhed. Dette er i tråd med FN's verdensmål nr. 11 om at sikre adgang til grønne områder – det behøver ikke at være større rekreative områder.

Den lille natur findes også mange steder i landskabet. Det er fx vandhullet, det lille krat og blomsterengen. Den bidrager derfor til biodiversiteten. Og som sådan væsentlig at være opmærksom på.

Det må være DNs opgave at fremme opmærksomheden på den lille natur, at skabe forståelse i befolkningen for at det er til gavn og glæde for dem selv, at hjælpe med til at vedligeholde og udvikle den lille natur.

Kære Rolf,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i Hovedbestyrelsen meget enige i dit ønske om, at der sættes mere fokus på den nære, "lille" natur. Det kan vi gøre på mange måder i DN, og vi arbejder jo allerede med området gennem fx kampagner som "Giftfri Have" og Naturkommuneprojektet. Men vi kan gøre det endnu bedre, og vi har derfor nu indsat en passus i aktivitetsplanen om, at vi i 2020 vil se nærmere på, hvordan vi kan understøtte afdelingernes og medlemmernes arbejde her.

Med venlig hilsen

3. Udtag af dyrket jord og hævning af grundvandsspejlet

Hans Henrik Jensen, DN Stevns

Topprioritering af målet om mere plads til naturen. Udtag af dyrket jord og hævning af grundvandsspejlet. Ikke kun på dyrkningsmæssigt lavværdijord, men også i områder, som her, med god dyrkbar jord. Det er et konfliktfyldt emne i forhold til landbruget. Negativ hakken på landbruget, hvor berettiget det end må være, giver modtryk. Hellere ros til de få men gode eksempler der findes blandt landmændene. Ikke nytænkning, men det jeg finder vigtigst.

Kære Hans Henrik,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i Hovedbestyrelsen meget enig med dig om prioriteringerne, og vi vil derfor også i 2020 fortsætte arbejdet for at udtage mere landbrugsjord – og helst i et konstruktivt, fortsat samarbejde med landbruget.

Med venlig hilsen

4. Opsamling af afgrøder efter slåning

Otto Hansen, DN Favrskov

I august-september bliver store arealer (eng, overdrev, vedvarende græs) slået, men afgrøden bliver ikke fjernet. Formålet er alene at opfylde betingelserne for EU-tilskud. DN bør arbejde for, at afgrøden opsamles og f.eks. bruges i biogasanlæg. Her kan den erstatte roer eller majs. Ud over CO₂-besparelsen fjernes der også næringsstoffer fra arealerne, og naturtilstanden forbedres.

Kære Otto,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i hovedbestyrelsen meget enig med dig i, at der ligger en stor opgave i at sikre, at vi får anvendt ressourcerne bedst muligt, og at biogasanlægningen sker på en bæredygtig måde. Det arbejder vi for både politisk og i forbindelse med de konkrete biogasanlæg, som vi går ind i sammen med lokalafdelingerne.

Med venlig hilsen

5. Omlægning af privatejede arealer til biodiversitetsstyrkende arealer

Trine Brødsgaard, DN Halsnæs (suppleant)

Vi har i Halsnæs store arealer under privat regi og i ejerboligforeninger. I vores sommerhus område ligner det græsørken efter græsørken - folk går meget op i at det er "pænt" og "rydder op" i et væk. Hvis de ville udlægge en del af deres områder til biodiversitets styrkende arealer, som fx m. Vild med Vilje og CO2 bindende områder efter KU-professor Per Gundersens forskrifter, ville vi have en helt anden situation for både klima og biodiversitet i vores område. Jeg har uden held forsøgt at få den lokale DN-bestyrelse med på ideen som fokus område.

Kære Trine,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i Hovedbestyrelsen meget enige i dit ønske om, at der sættes mere fokus på den nære, "lille" natur. Det kan vi gøre på mange måder i DN, og vi arbejder jo allerede med området gennem fx kampagner som "Giftfri Have" og Naturkommuneprojektet. Men vi kan gøre det endnu bedre, og vi har derfor nu indsat en passus i aktivitetsplanmet om, at vi i 2020 vil se nærmere på, hvordan vi kan understøtte afdelingernes og medlemmernes arbejde her. Din ide om udlægning af små, private arealer til mere vild natur er rigtigt god, og den vil vi tage med i overvejelserne.

Med venlig hilsen

6. Blomsterblandinger - fauna striber

Kaj Lassen, DN Vejen

På møder i Grønt Råd, Vejen har flere af deltagerne klaget over, at der kun er etårige blomsterfrø i de forskellige blandinger - hvorfor processen skal gentages årligt. Mit forslag - bland flerårige blomsterfrø i blandingerne, dette kan give en større lyst til at gå i gang.

Kære Kaj,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at det er vigtigt at frøblandingerne har den rigtige sammensætning. Jeg kan dog oplyse, at der normalt er tale om flerårige arter, og at mange étårige arter selvsår sig selv, så man behøver ikke så nye frø hvert år, men nøjes med hvert 3-4 år.

Med venlig hilsen

7. I højere grad satse på fredninger

Lena Bau, DN Sorø

Det har for nylig vist sig, at Natura 2000-områder kan ændres og reduceres. Ikke engang et EU-direktiv kan altså med sikkerhed sikre naturværdierne på sigt, og jeg mener derfor, at DN i endnu højere grad bør satse på fredninger. På trods af ophævelsen af fredninger på Amager Fælled synes der fortsat at være bred politisk opbakning til fredninger som naturbeskyttelsesværktøj, og fredninger må derfor stadig være den bedste form for beskyttelse af vores naturværdier.

Kære Lena,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at fredningerne er et af de mest sikre beskyttelsesinstrumenter, vi har i dag, og at vi nu – efter vinterens tumult – har skabt ro om vores ret til at rejse fredningssager. Vi har derfor valgt i forslaget til AP 2020 at medtage en ambition om, at fredningsindsatsen i Danmark styrkes gennem en fælles handlingsplan mellem staten, kommunerne og DN.

Med venlig hilsen

8. Optagelse af Fortidsminder i AP2020

Claus Nissen, DN Esbjerg (se bilag i HB's podiorum)

Jf. DN's "Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020" af 28. juni 2019, har jeg nævnt forslag: Jeg ønsker først venligst at nævne, at begrebet "Overordnede prioriteringer" ikke bør være til hindring for afdelingernes lidt mere praktiske tilgang til input til Aktivitetsplanen 2020, hvor man som DN-afdeling konstaterer, hvad der rører sig ud i det ganske land.

Som flerårig tovholder for fortidsminder i DN Esbjerg, da ønsker jeg at foreslå, at "Fortidsminder" bliver optaget i DN's Aktivitetsplan 2020. Begrundelsen herfor beskrives nedenfor:

Erfaringsmæssigt har det desværre vist sig, at f.eks. Esbjerg Kommune gennem de seneste år har udvist usædvanlig langsom sagsbehandlingstid for især vores mange anmeldelser og klager over forsvundne beskyttede diger. Den meget lange sagsbehandlingstid kan medføre, at vore digesager tabes alene pga. begrebet retsfortabende myndighedspassivitet, (Se venligst bilag, Kammeradvokatens skrivelse).

Vi har derfor fra DN Esbjerg forsøgt os med bl.a. at klage til Ankestyrelsen over kommunalt nøl, men uden held. Nedenfor er en tids-log over, hvorledes vi har forsøgt at få Esbjerg Kommune til at forkorte sin sagsbehandlingstid ud i fortidsminde-sager:

- 28. januar 2019: Klagede til "Ankestyrelsen, Det kommunale Tilsyn, 7998 Statsservice" over Esbjerg Kommunes flerårige sagsbehandlingstid.
- 20. februar 2019: Ankestyrelsens svar til DN Masnedøgade; at Ankestyrelsen ikke ville rejse en tilsynssag overfor Esbjerg Kommune. Jeg modtog først Ankestyrelsens svar den 20. maj 2019. (Bilag).

- 05. juni 2019: DN Esbjerg indsendte (for 2. gang siden 2016) begæring om aktindsigt ud i 8 digesager, som alle var/er mere end 2 år gamle. I skrivende stund mangler Esbjerg Kommune stadig at svare på aktindsigten.
- 09. juni 2019: Indklagede Ankestyrelsens afvisning til Folketingets Ombudsmand.
- 19. juli 2019: Svar fra Folketingets Ombudsmand om at Ombudsmanden ikke ville rejse en klage mod Ankestyrelsen for dennes afgørelse, (Bilag).

DN-afdelinger som klager over dige-ulovligheder anses ikke som værende direkte parthaver i klagerne eller anmeldelserne. Derfor får en DN-afdelingsklager ikke automatisk løbende indsigt i de mange mellemafgørelser vedr. digeklager og -anmeldelser, som f.eks. Esbjerg Kommune endnu ikke har fået afsluttet.

Vi har et par digesager, som er fra 2014, og hermed er disse sager allerede langt inden for rækkevidden af "reglen" om retsfortabende myndighedspassivitet. Dvs. at lodsejer får lov til at beholde sin ulovlighed alene pga., at Kommunen har trukket sagerne i langdrag, (bilag, Kammeradvokatens skrivelse).

Det er myndighedernes kommunikation eller mangel på samme med lodsejer som afgør, hvornår begrebet myndighedspassivitet indtræder. DN-afdelingernes (evindelige) kontinuerlige sagsforespørgsler/aktindsigter til myndighed skubber ikke forældelsesfristen længere ud i fremtiden.

Som DN Masnedøgade nok har hørt; den 03. maj 2019 oplyste daværende kulturminister Mette Bock i DR P1, at hun har afsat 20 mio. kr. (+ ekstra 2 x 10 mio. fra andre myndigheder) som et tilbud til kommunerne, som så kan søge midler til at få ryddet op i uklart dige-kortmateriale, fejlpositionerede beskyttede diger, og beskyttede diger, som alligevel ikke er beskyttet m.m. Men venligst bemærk, at der kun er tale om et tilbud til kommunerne. Fra DN Esbjerg har vi d. 25. maj 2019 sendt en opfordring til Esbjerg kommune om rettidigt at søge midler til oprydning i Esbjerg kommunes mange digefejl. Fra DN Esbjerg har vi dog indsendt en opfordring til Esbjerg Kommune om at søge nævnte midler, men i skrivende stund ved vi ikke, om daværende Kulturministers tilbud stadig gælder?

Ud fra ovennævnte beskrivelse, så synes vejen desværre nu at være banet for, at kommunerne blot ved (bevidst?) nøj kan lade beskyttede diger forsvinde nærmest som det passer kommunerne. Situationen forværres yderligere af, at der ikke er decideret lovhjælp for etablering af erstatningsdiger.

DN-afdelingerne kan, ud fra ovennævnte, stort set ikke andet end at klage og efterfølgende i en uendelighed forespørge om sags-status. Selvom frivilligt DN-arbejde (sagsbehandlinger) næsten generelt synes at være "op ad bakke", så bør man i DN-regi alligevel kunne se mening med ens frivillige indsats. Men ud fra den her opridsede dige-situation, så er det nødvendigt med mere "slagkraft", og det kan DN Masnedøgade med en Aktivitetsplan bidrage med.

For fremover at kunne arbejde mere effektivt og resultatgivende med beskyttede diger, så bør nogle love og dige-vejledninger ændres. F.eks. bør "reglen" om retsfortabende myndighedspassivitet fjernes, og lov om udlægning af erstatningsdiger bør indføres.

Det er så ud fra de erfaringer, og især ud fra den usikre juridiske situation omkring digebeskyttelse, at vi i DN Esbjerg nu forsøger at få optaget "Fortidsminder" på AP2020-planen.

Kære Claus,

Tak for dit gode og grundige bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i hovedbestyrelsen enige med dig i, at vi har en stor udfordring vedr. beskyttelsen af fortidsminder, og vi ved, at I kæmper en hård kamp med kommunen om de mange dige-sager. Du har helt ret i, at den gældende regulering gør det svært for afdelingerne at få ørenlyd i disse sager.

Løsningen vil jo ligge i en ændret regulering, måske suppleret med flere tilskud til kommunerne til disse sager. Det vil vi gerne se på om vi kan bidrage til at fremme i det kommende år – ligesom det i øvrigt vil være et naturligt element i de kommunale naturplaner, som vi håber at fremme de kommende år via Naturkommuneprojektet.

Med venlig hilsen

9. Klar politik om, at DN ikke vil have nye motorveje

Jens Frydendal, DN Viborg

DN bør have en klar politik om, at nye motorveje ikke passer ind i regeringens udmelding om CO2 reduktion. Det er ikke nok, at man lokalt forsøger at få motorveje styret uden om de mest værdifulde naturområder. DN bør klart melde ud, at vi slet ikke vil have landskabet spoleret af den slags anlæg.

Kære Jens,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at en yderligere udbygning af motorvejsnettet i Danmark ikke fremmer hverken klimaindsatsen eller natur- og landskabsværdierne. Det er imidlertid en svær politisk udfordring for os, og som du måske husker blev emnet også drøftet på sidste efterårs repræsentantskabsmøde, hvor der var stemning for, at DN fortsat bør prioritere sine ressourcer på en sådan måde, at vi fokuserer på de enkelte, konkrete anlægsprojekter. Men vi vil naturligvis ikke undlade at gøre opmærksom på vores kritiske holdning til motorvejsudbygningen generelt ved enhver given lejlighed.

Med venlig hilsen

10. Information om CO2-reduktion og anvendelse af CO2-neutrale produktioner

Helge Paulsen, DN Hjørring (bilag ligger i HB's podiorum)

Øge fokus på information om REELLE muligheder for reduktion af CO2 udledning og anvendelse af CO2 neutrale produktioner - cirkulær økonomi. Det er efterhånden almindeligt anerkendt, at der er behov for reduceret CO2-udledning. Samtidigt stiger den bevidste manipulation fra bl.a. erhvervsinteresser og organisationer om, hvorledes man kan "kompensere" for CO2 udledninger.

Skovrejsning er et godt eksempel hvor man (inklusive DN) "glemmer" at fortælle at CO2 kompensationseffekten udelukkende er knyttet til den stående skovbiomasse, som etableres, og at denne

biomasse skal opretholdes uendeligt (med deraf følgende arealforbrug) idet al nedbrydning af biomassen fører til frigivelse af det optagne CO₂. Værdien i skovrejsning er derfor primært at det giver mulighed for at anvende træ som byggematerialer, til energi m.v. og derved reducere brugen af f.eks. beton eller fossil energi.

DN må arbejde for at medlemmerne, befolkningen generelt og politikerne forstår værdien af en CO₂ neutral produktion og nødvendigheden i egentlig CO₂ reduktion. En forudsætning for politisk opbakning til REELLE reduktioner i CO₂ udledning er, at man ikke falder for lette, men ineffektive "løsninger". Vedlægger to indlæg hvor organisationen Bæredygtigt Landbrug forsøger en sådan manipulering og et indlæg hvor jeg prøver at tilbagevise deres påstand.

Kære Helge,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at der er behov for en styrket indsats både i forhold til cirkulær økonomi og for at sikre en ambitiøs dansk klimapolitik. Vi har allerede i år taget en række initiativer – senest kampagnen "Danmark Planter Træer" med TV2 – for at styrke vores indsats, og det har vi i udkastet til AP2020 lagt op til at fortsætte næste år. Der vil vi både arbejde for en ambitiøs klimalov og klimahandlingsplan, og samtidigt gøre vores for at bevidstgøre danskerne om udfordringerne og mulighederne i relation til klimakampen, bl.a. gennem tiltag om den nye "Klimaklog"-kampagne.

Med venlig hilsen

11. Konkrete forslag til klimaindsatsen

Carsten O. Hansen, DN Odense (bilag ligger i HB's podiorum)

Jeg hilser med glæde velkommen, at HB's oplæg side 3 nederst fremhæver klimaindsatsen i et særskilt afsnit "Fastholde og styrke klimaindsatsen". De nyeste observationer vedr. dramatiske og eksponentielle afsmeltninger i Arktis understreger alvoren og behovet for øjeblikkelig indsats fra beslutningstagere og organisationer. Jeg vil på denne baggrund foreslå, at klimaafsnittet nederst side 3 suppleres med:

- Lancere sloganet "DN vil gøre klimaet til en folkesag"
- Kampagnen "Danmark planter træer" fortsættes i 2020
- DN arbejder målrettet på, at afbrænding af træpiller og træflis udfases, da skovene uden sammenligning er vore vigtigste CO₂-optagere og iltproducenter.

Til opbakning af de 2 sidste punkter vedhæfter jeg mit debatindlæg i Politiken af 27.7.2019.

Kære Carsten,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at der er behov for at fastholde vores indsat på klimaområdet. Vi vil derfor også i 2020 arbejde både politisk for en ambitiøs klimalov og klimahandlingsplan – og på kampagneniveau gennem kampagner som "Danmark Planter Træer" og "Klimaklog". Ud over at begge kampagner har været med til at gøre klimaet til en folkesag, så har bl.a. "Danmark Planter

træer" været med til at sætte fokus på afbrænding af biomasse, noget vi i DN har kæmpet meget for.

Med venlig hilsen

12. Opprioritering af arbejdet med EU-sager

John Nordbo, Personligt valgt medlem af Repræsentantskabet og medlem af Miljøfagligt Udvalg

Tak for oplægget om DN's prioriteringer i 2020 og muligheden for at komme med input.

Jeg synes, der er en masse gode elementer i oplægget, men vil også foreslå, at vi opprioriterer arbejdet med EU-sager. Der står en hel del på spil for klima og natur i de kommende år. EU's 7-årige budget er på vej gennem systemet. Det vil fastlægge rammerne for såvel EU's som Danmarks landbrugspolitik helt frem til 2027. Vi står også overfor en mulig revision af EU's klimamål for 2030, ligesom en langsigtet klimastrategi for 2050 skal fastlægges.

Vi har historisk gode muligheder for at påvirke sager som disse, dels på grund af regeringsskiftet, og dels fordi der blev valgt en hel del danske medlemmer af Europaparlamentet, som i valgkampen lovede at prioritere klima og miljø højt i deres arbejde.

Men selv om det grønne har haft medvind i de to valgkampe, så må vi ikke forlade os til at tro, at resultaterne kommer af sig selv. I de seneste år har danske embedsfolk i Bruxelles måttet arbejde for en alt anden en grøn og klimavenlig politik, så de kan givetvis bruge lidt inspiration, hvis de skal til at positionere Danmark som foregangsland. Og vores nyvalgte politikere kan meget vel have masser af grønne intentioner, men der vil også være stærke landbrugs- og industriinteresser, som trækker hårdt i håndbremsen.

Der er gode muligheder for, at en stærkere DN-satsning på EU-sager, også kan resultere i god mediedækning og dermed øget opmærksomhed blandt danskerne for vores arbejde. Med den rette indsats kan DN opnå en position som "go to" organisation for medierne, når det gælder sager om miljø og natur i EU. På naturområdet er der for tiden ikke andre aktive danske NGO'er, og efter at WWF har valgt at nedprioritere det politiske arbejde, er der også noget, der ligner et tomrum i NGO-branchen i forhold til EU's klimapolitik.

Kære John,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at vi nu har en helt særlig mulighed for at påvirke den danske og den europæiske klimapolitik. Vi arbejder derfor allerede nu målrettet på at levere indspil til den kommende klimalov og klimahandlingsplan, og for at skabe et konstruktivt mod- og medspil til bl.a. landbrugets interesser – et område hvor DN jo har særlige forudsætninger for at præge den politiske kurs.

Derudover sker de ri disse år en generel opprioritering af vores indsats ift. EU-kommissionen på de forskellige direktivområder, hvor vi bl.a. afsøger muligheden for at bruge EU-domstolen som et nyt instrument, ligesom vi jo arbejder sammen med en række andre, grønne organisationer i Europa gennem vores europæiske paraplyorganisation EEB.

Med venlig hilsen

13. Stevns Klints trampesti

Mogens H. Foder, Kokkedal, medlem af DN og DOF (bilag ligger i HB's podiorum)

Hermed følger et forslag til hårdt tiltrængt justering af elendige, eksisterende forhold (NB: med forbehold for, at der er sket forbedringer de seneste år, hvad jeg dog tvivler på!). Det drejer sig om Stevns Kommunes opreklamerede 'Trampesti' fra Mandehoved nordpå langs Stevns Klint. Omkring Mandehoved og få 100 m nordpå er forholdene fine (fredet område?) med masser af vegetation, blomster og insekter. Men umiddelbart nord for Mandehoved går stien ikke langs klinten, men følger diverse små veje langt fra klinten op til Bøgeskov Havn. Denne rute kan ikke med rette kaldes trampesti langs klinten, og det er dette, jeg foreslår at forbedre drastisk.

Nedenstående afsnit er citat fra vandreruter.dk/trampestien/, og jeg er helt enig:

Trampestien på Stevns klint

Stevns klint er for nyligt kommet med på UNESCO's Verdensarvs-liste, og det er også en sti med både udsigter udover klinten, med en halvt nedstyrtet kirke, med et Koldkrigsmuseum under jorden og så med små fine stier steder langs klinten, hvor de lokale jordejere har givet lov – hvilket desværre er langt fra alle steder. Så Stevns Klint trampestien tager også en række uheldige og kedelige omveje ind langs trafikerede landeveje Vandrestien langs Stevns klint er en decideret vandresti, hvor man ikke må cykle... og netop frygten for cykler er efter sigende det helt store debatpunkt.

Utilgængelig Verdensarv

Stevns gør ikke sig selv nogen god tjeneste ved at holde Stevns Klint utilgængelig på en stor del. Alligevel er der visse steder adgang til Stevns Klint og det er det som redder stien fra at være utilgængelig langt fra at realisere det den kan blive, både til meget stor gavn for de lokale og også for besøgende og sidst for at være tilgængelig som Verdensarv.

I bilaget ses et billede med eksempel på en brugbar sti, som dog kunne blive bedre og et andet billede viser en komplet uinteressant vandresti, som endda er resultat af tilladelse fra lodsejer om at gå tværs gennem marken. Hvorfor går den ikke langs klinten?

Forholdene omkring og få 100 m nord for Mandehoved er eksemplariske, og det er dette eksempel, jeg foreslår, at DN arbejder hårdt for fremover. I bilaget ses to billeder, der viser lidt af den frodige og mangfoldige vegetation (med tilsvarende mange insekter), som findes omkring Mandehoved helt ude ved træerne på klintens kant. Det, der gerne skulle ske fremover fra Mandehoved til Holtug Kridtbrud (og også derfra til Bøgeskov Havn!) er ganske enkelt: Mindst 3 m, gerne 5 m jord målt fra dagens plovfure (der omtrent snitter rødderne af træerne langs klinten) braklægges og udgør den nye sti. Den naturlige, mangfoldige vegetation kommer sikkert hurtigt igen (har f.eks. set bakketidsel nær plovfuren), og der vil dannes en fauna svarende til den ved Mandehoved. Man kunne jo også hjælpe vegetationen lidt på vej, hvis det skønnes nødvendigt.

Det kræver selvfølgelig igen kontakt til lodsejerne + kommunen, men 'guleroden' skal jo bl.a. være, at kommunen så endelig kan fremvise Unescos Verdensarv for turisterne uden at skamme

sig over dagens elendige forhold, og som landbruget så også kan høste ros for (de trænger hårdt til lidt god omtale!).

Det skal nævnes, at jeg bestemt ikke mener, at vandrefalkene generes, hvis dette gennemføres. Jeg har selv taget fotos af unge vandrefalke fra vestsiden af træerne langs klinten uden at de forstyrres. Men DOF kan jo også konsulteres, hvad dette angår.

Kære Mogens,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at der er behov for en indsats ift. tilgængeligheden ved Stevns Klint, og så vidt vi har forstået det, er der heldigvis også en god løsning på vej. Af den grund er der næppe behov for at skrive dit forslag ind i aktivitetsplanen for 2020.

Med venlig hilsen

14. Fokus på konsekvenserne af plantegifte

Klaus Simonsen, DN Roskilde

Plantegifte synes jeg er meget væsentlige at få ud af alle led. Både private og professionelle jordbrugere skal forstå konsekvenserne af at forgifte vores miljø. Alle mulige fakta skal frem hele tiden. Ingen skal kunne sige at de ikke kender konsekvenserne.

Kære Klaus,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at vi skal fastholde vores indsats for at udfase sprøjtegifte så hurtigt som muligt. Vi har netop her i efteråret 2020 iværksat en ny kampagne ift. glyphosat, og vil fastholde vores indsats i 2020 både på det politiske niveau – hvor vi heldigvis oplever en stadig større lydhørhed - og i vores kampagner som fx glyphosatkampagnen og Giftfri Have-projektet.

Med venlig hilsen

15. Fokus på grundvand

Carsten Jørgensen, DN Vordingborg

Grundvand. Grundvand! Grundvand!! Grundvand!!! GRUNDVAND !!!!

Enig. Enig! Enig!! Enig!!! ENIG!!!!

16. Digital strategi

Rolf Lehrmann, DN Sorø

Der er et stort behov for at den digitale strategi for DN og DNs afdelinger indgår i foreningens strategiske sigtelinjer og aktivitetsplanen for 2020, da IT og den digitale verden er en af grundpillerne for at en så stor organisation som DN kan fungere optimalt.

DN har en lang række fornuftige IT produkter og en lille, men dygtig IT-support funktion, men de strategiske sigtelinjer og udvikling er ikke synlig, det gælder i hvert fald for de fora, hvor afdelingerne er repræsenteret, dvs. repræsentantskabet, samrådene og for afdelingerne.

DN er en organisation med over 100.000 medlemmer, med mange, meget selvstændige afdelinger, en lang række dygtige medarbejdere i sekretariatet, med en meget kompleks struktur og en voldsom interaktion med den omgivende verden, politikere, presse, befolkning samt internationale relationer, som alt sammen skal hænge sammen, også over tid.

Eksempelvis har et af vores væsentligste IT-systemer: <https://www.fredninger.dk/> været ude af funktion hen over sommeren 2019, og hjemmesiden har i den periode været direkte katastrofal for afdelingerne.

I AP2019 stod der noget om den såkaldte digitale kommunikation, men det der er galt med den er, at den kun kigger ud af, nemlig som DNs ansigt udadtil. AP2019 indeholdt intet om den interne kommunikation i organisationen, som jo også baserer sig på den digitale verden med Mail, Podio, Facebook og læssevis af dokumenter i Word, Excel, PowerPoint, PDF o.lign.

Punkter som jeg umiddelbart ser behov for bliver igangsat i forbindelse med IT i DN:

- Udarbejdelse af en digital strategi i DN, hvor det beskrives, hvor DN ønsker at bevæge sig hen på de digitale platforme og hvordan DN sikrer sig data- og sikkerhedsmæssigt
- Udarbejdelse af en handlingsplan for at nå foranstående mål
- Indsamling af data om den eksisterende anvendelse af IT i DN samt afklaring af ønsker og rent praktiske behov, både internt i sekretariatet, i afdelingerne og i samspillet mellem afdelinger og sekretariatet samt ud mod den eksterne verden.
- Etablering af netværk til udveksling af erfaringer med eksisterende systemer, til test af nye tiltag, til indsamling af ønsker til ny og ændret funktionalitet og til prioritering af disse, samt etablering af uddannelser og erfaringsudvekslinger, som brugerne reelt har behov for
- Etablering af løbende opfølgning på anvendelsen, f.eks. via de allerede eksisterende automatiske muligheder som Siteimprove og Google Analytics

Kære Rolf,

Tak for dine gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

I forbindelse med den kommende organisationsstrategi, er det oplagt også at tænke udviklingen af digitalisering for DN ind, da digitaliseringen skal udvikles i forhold til de mål og forventninger organisationsstrategien vil udstikke. Derudover er det vigtigt vi skelner mellem it og det digitale. It er hardware, computere, it-drift osv. mens digitalisering handler om hjemmesider, digitale værktøjer til afdelingerne osv.

Det er rigtigt, at Fredninger.dk ikke virkede over sommeren. Årsagen var en ekstern leverandør hos Arealinfo, der havde skiftet ip adresse.

Med venlig hilsen

17. Sekretariatsstøtte ved lokale folkemøder

Ditte Lautrup-Larsen, DN Vordingborg

Jeg ønsker, at det lægges ind i planen, at sekretariatet støtter DN lokalt i Folkemøder. Fx Folkemødet Møn, som vi oplever som et godt sted at promovere DN. Vi har ikke ressourcer lokalt til at stå for det alene. Der er potentielt mange nye medlemmer, da kommunen har mange lokale ildsjæle med naturinteresser, Biosfære Møn, m.m.

Kære Ditte,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er helt enige med dig i, at de mange nye folkemøder, der skyder frem i disse år, er et godt sted for DN til at markere sine synspunkter og til at hverve nye medlemmer. Vi deltager da også løbende i mange af disse arrangementer – og har bl.a. ydet støtte til folkemødet på Møn – i det omfang der er ressourcer til det i sekretariatet. Det vil vi naturligvis fortsætte med i 2020.

Med venlig hilsen

18. Kommentarer til AP2020

Anna Bodil Hald, personligt valgt medlem af Repræsentantskabet

[Kommentarerne er indskrevet i HB's brev til organisationen, og det samlede dokument ligger i Podio. Her er selve kommentarerne indsat med reference til citater eller nøgleord fra brevet:]

Overordnet så mener jeg, at DN skal have fokus på forvaltning af biodiversitet af vilde planter og dyr. Det skal ske gennem fredninger, opfølgning på fredninger og ikke mindst støtte til de lokale afdelinger. Dernæst mener jeg, at DN's indsats vedr. klima altid skal have fokus på biodiversitet af biotopsmæssigt krævende vilde planter og dyr samt naturlige hydrologiske processer som dannelse af grundvand. Hvis det ikke er til gavn for ovennævnte, så mener jeg ikke DN skal fremme initiativerne. Disse synspunkter vil fremgå af nedenstående:

"Og vi står nu med en regering med historiske ambitioner om at gøre Danmark til et grønt foregangsland"

Lad os nu lige se hvad de vil på det grønne – biodiversitet og truede arter. Ofte ender S som alle andre partier op med mest at tænke på job, billige boliger etc. Svend Auken tænkte også grønne jobs. Derfor kom nok forbud mod sprøjtemidler på offentligt ejede arealer. God ide med effekt på både natur og jobs, men det går sjældent hånd i hånd. Derfor bør DN hele tiden pege på, at ikke alt kan nyttiggøres. Biodiversitet har et mål i sig selv.

"Forynge", "naturbegejstring"

Tag ikke fejl. Den yngre generations forældre kender ikke til naturens stilhed, nattemørke med mælkevejens stjerner, de vilde planters skiftevis blomstring gennem året og de små dyr i naturen. Børnenes nysgerrigheden mangler – eller tillades ikke i institutioner og af forældre. Børnene venter på færdige grillpølser, salat og dressing. Dyr og planter skal være placeret som en sikker oplevelse. Hvis naturbegejstring handler om begejstring for insekter og sommerfugle, som fouragerer i bede med udsåede farvestrålende plantearter, så kommer vi ikke videre. Den rigtige natur føles i den sammenhæng meget kedelig og farveløs. Derfor bør DN opfordre til nysgerrighed i naturen og

modgå bygning af de mange såkaldte oplevelsescentre (fondenes mindsten, men uden værdi for naturen).

"Sikre flere medlemmer"

Biodiversitet må være DN's kerne-opgave. DN skal ikke for enhver pris at få flere medlemmer. Det er naturligvis godt med flere medlemmer, men hvis det går ud over sikring af biodiversitet, så skal DN ikke have flere medlemmer. Flere medlemmer og opretholdelse af dem, kan koste mange ressourcer, som fragår naturarbejdet. Så hellere fokusere på naturen med færre medarbejdere og sammen med kernemedlemmerne! Jeg mener, DN er sat i verden for at gøre noget positivt for naturens biodiversitet, fredninger og forvaltningsplaner for naturområder/fredninger. Netop det område, hvor ingen andre gør noget, mener jeg skal være kernen i DN's arbejde. Kommunernes forvaltninger trænger også til positiv opbakning vedr. natur med biodiversitet. Det Grønne Danmarkskort, som Naturrådene lagde et stort arbejde i! Ellers spares det væk. Kommunerne ved godt, hvad der interesserer borgerne i snit: Baghaven uden oversvømmelse, fremkommelighed i trafikken, bekæmpelse af støj, institutioner etc. med disse krav bliver naturen reduceret i budgetterne.

"Det skal ske samtidig med at vi styrker og udvikler vores aktiviteter inden for klimaet"

Her bliver jeg så rigtig nervøs for hvad DN vil fremover. Rigtig mange andre institutioner, organisationer, personer går pt. efter klima. Det er in. Det er der penge i. Vegansk livsstil, grøn omstilling, grøn mobilitet etc. Det handler ofte om placering af næringsrig overfladevand på lavbundsarealer, bygning af diger, flere ingeniørdesignede rør etc.

Mit forslag er at DN i stedet for lappeløsninger for effekter ser på de bagvedliggende årsager. Det vil sige koncentrerer sig om at reducere vores ressource-forbrug/overforbrug såvel som opgør med manglende genanvendelse. Vedr. overforbrug gælder det beton, lysforurening, sand-ressourcer, arealer til bolig, unødvendig boligudstyr lokket af diverse reklamer, arealer til veje, fritidsaktiviteter på fossilt brændstof, rejser etc. Vedr. manglende genanvendelse, så er det meget at tage fat på. Tænk på alt det der sælges i butikkerne af unødvendige dingener, tøj etc. Hvor havner det?? Dertil mener jeg, at DN bør slå et slag for holdbarhed af hver solgt vare samt f.eks. fælles-eje/leje af diverse haveredskaber og udstyr til børnefamilier. Hver lille rækkehus og større boliger i Danmark har hver et eksemplar af diverse motoriserede haveredskaber. Boligområder skal planlægges med skure til disse maskiner som fælles-eje.

"2020 som Naturens år"

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke er 'Naturen år'. I gør selv opmærksom på, at 2020 er internationalt *biodiversitetsår*. Ja vi skal have knækket den nedadgående biodiversitetskurve, som skulle have været knækket i 2010. De 2010 mål synes jeg, DN skal holde fast i. Søg og erstat 'Naturen år' med 'Biodiversitetsår'.

Det er nødvendigt med fokus på biodiversitet og de sjældne arter. 2010-målene blev udskudt. Tidligere Miljøminister Espen Lunde Larsen, som mener, at en kornmark er 'natur', udtalte ved et besøg vi havde hos ham i det Grønne Kontaktudvalg, at 2020-målene ikke ville blive nået, så de kunne jo bare udskydes. Sådan er det med biologisk mangfoldighed – kommer altid nederst i prioriteringerne og arealer med biologisk mangfoldighed opfattes kun som reserveområder, der kan tages i brug, når der ikke er mere plads i byen, ikke mere plads til infrastruktur, til klimaløsninger for overfladevand, til solceller, til vindmøller etc. Det skal vi i DN simpelthen kæmpe imod.

"DN-sekretariatets faglighed"

Jeg synes det er vigtigt med DN fagligheden. Fagligheden er nødvendig i forbindelse med fredninger, som efter min mening er DN's kerneområde. Hvis der skal spares, så mener jeg mellemlidende til pressen kan undværes. De faglige personer kan sagtens formidle, men formidlerne kan efter min mening ikke formidle uden fagligheden i baglandet.

"Urørt skov"

Vigtigt at det formidles med 'urørt skov' inkluderende græsning. Og ikke bare mørk skov uden naturlige græssere.

"Jordreform - mere plads til naturen (+ stor klimaeffekt)"

Jordreformen bør primært indeholde mål om at få udtaget højbundsareal til infiltrering af vand til grundvand. Det vil både tilbageholde vand i landskabet og sikre ressourcen af grundvand på længere sigt. At placere overfladevand på lavbund er symptombehandling og omvendt hydrologi. Jeg udbygger nærmere, men kan f.eks. henvise til en artikel i URT. www.natlan.dk/Artikel_Hydrologi%20i%20terrestrisk%20vaadlandsnatur_urt2011.pdf

"Natur i landbrugslandet, herunder økologiens bidrag til flere levesteder i det åbne land"

DN skal ikke have som mål at få flere ha registreret økologisk. Så punktet er i udgangspunktet fint. Mange af de gennem tiden omlagte landbrug går efter en omlægningsperiode tilbage til konventionel brug. DN skal efter min mening sørge for at økologisk landbrug gør en forskel vedr. biodiversitet af vild natur på deres bedrifter. Ikke noget med erstatningsnatur med udsåning. Det er en blindgyde. Økologerne bidrager pt. i ringe omfang til at forvalte vores vilde lysåbne natur – og i givet fald slet ikke på naturens præmisser. Hvis jeg tager fejl, må de gerne promovere sig på det. Det skal DN arbejde for – Økologi der forvalter §3 natur. DN bør arbejde for at økologerne fastlægge areal andel med permanent natur på deres ejendom, her og nu udfasning af konventionel gødning og konventionel halm etc.

"Udarbejder en stor naturkampagne med fokus på mangfoldig, vild og selvforvaltende natur"

Her skal man huske at 'More may be less', dvs. flere arter er ikke nødvendigvis godt. Det handler helt om hvilke arter og dermed deres krav til levested, der er tale om. Jeg mener, at DN skal ændre ordet 'selvforvaltende' til 'storskala'. Det mener jeg fordi 'selvforvaltende' let kunne give politikerne den ide, at natur klarer sig selv – spareobjekt! Det gør den netop ikke, fordi vi mangler de store græssere – med kvæg, heste, får etc. som erstatning.

"Engagere lokalafdelingerne i DR's naturår"

Jeg håber det bliver noget med biodiversitet af vilde dyr og planter i den danske natur.

"Handle mere klimaklogt"

Jeg mener, at DN's klima strategi skal konkretiseres på ressource forbrug og reduceret forbrug. Hvis det kommer til at handle om kødforbrug, så vil jeg gerne gøre opmærksom på min artikler inkl. folder i den sammenhæng. Vi har brug for dyr i naturplejen, og de kan levere kød til et reduceret forbrug.

http://www.natlan.dk/gr%C3%A6snerlaug%20folder_juni2019_jeg%20spiser%20b%C3%B8ffer%20fra%20naturpleje.pdf http://www.natlan.dk/Jeg%20spiser%20k%C3%B8d%20fra%20naturpleje_april%202019.pdf

Svin konkurrerer om mad og ressourcer med os mennesker. Andre dyr kan bruges i naturplejen, hvor der er overskud af cellulose, som vi ikke kan leve af. Derfor bør der differentieres, når der tales om kød. Svineproduktionen kræver import af soya, dvs. nedlæggelse af regnskov. Desuden har

jeg sat spørgsmålstegn ved udregning af klimabelastningen fra ekstensive dyr på naturpleje i omtalte artikel ovenfor.

Der findes mange klimatiltag, der vil erstatte olie/gas (sort energi) med 'grøn' energi og med manges håb om at vi bare kan fortsætte derudad, måske i øget tempo: Palmeolie der nedlægger regnskov, solceller opstilles i landskabet, vindmøller, biokul, biobrændsel etc. Det giver jo ikke mening. Vi får brug for at nedlægge mere natur og brug for flere kloder. DN skal efter min mening være fokuseret på reduktion af forbrug af ressourcerne inkl. overflødig lys, der kun forurener nattehimlen, mindre arealforbrug til energiproduktion, mere genanvendelse af tøj, møbler, børneudstyr etc., og mere reparation af det vi bruger. Længere holdbarhed af det vi køber. Det må være holdbarhed og reparation, der er fremtidens arbejdspladser.

Et kapitel for sig er vores grundvandsressource. Den er i fare. Vi shunter vandet videre til ådalene inkl. overfladevand og landbruget dræner også højbund, så der ikke infiltreres de relevante mængder vand til grundvandet. Alt sammen til skade for natur, der er afhængig af rent grundvand og flere meters tryk på det vand der rinder frem i rigkær og de kolde kilder fra disse områder.

Dertil bør komme fokus på ressourcen sand og dennes anvendelse til veje og som fundament for byggeri, byggeri gennemføres på denne måde på steder, hvor der ikke burde bygges.

"Opsummering"

Jeg mener, at DN ved vurdering af tiltag på klimaområdet bør disse underkastes naturhensyn (biodiversitet på lang sigt). Som sagt er nedsivning af vand på højbund er rigtig winwin for klima (vandet tilbageholdes som det var naturligt efter istiden) og natur (naturen får mere trykvand, som det var naturligt efter istiden)

Kære Anne Bodil,

Tak for dit gode og grundige bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i næsten alle de ønsker, du har fremført, ikke mindst det store behov for at sætte et skarpere fokus på biodiversiteten som en kerneopgave for DN og behovet for at koble klimaudfordringen sammen med biodiversitetskrisen. Det forsøger vi at gøre i mange af vores indsatser, og vi har store forhåbninger til, at både klimahandlingsplanen og den biodiversitetspakke, som regeringen har bebudet, vil give biodiversitetsindsatsen et markant løft.

Vi vil også selv sætte biodiversiteten i fokus i 2020, både i kampagner, i det lokale arbejde og i vores politiske arbejde.

Med venlig hilsen

19. Bibeholde og etablere korridorer i naturen og værdi af medlemskab

Kurt Ramskov Laursen

Stor ros til valgte strategier: tiltrængt organisationseftersyn og naturen i forreste linje (med klima sekundært).

Giftfri haver og sommerfuglekampagne har været en stor succes for at ændre på danskernes HOLDNING til dette, fordi det er synligt i deres baghave (selv om begrænset natureffekt på det lille

areal). Jeg ville foreslå et mere konkret tiltag til at bibeholde/etablere korridorer i naturen. De lavthængende frugter er at få en intelligent slåning/behandling af grøftekanter og diger, der i dag ofte slås hensynsløst i fuld bredde på mærkelige tidspunkter uanset bevoksning. Savner: DN politik/holdning til dette. Lav informationskampagne og tilbyd kommunerne rådgivning. Et andet skridt kan være at arbejde for at landmændene etablerer flere levende hegn i stedet for de tåbelige blomsterstriber der alligevel harves op, så der bliver ægte korridorer.

Organisationsstrategi: Der kan med fordel gøres noget for at synliggøre hvad medlemmer får for kontingentet. Arrangementer er jo typisk åbne og gratis for alle, så synligheden er begrænset. Undgå for alt i verden at "øget værdi af medlemskab" er rabatter alle mulige andre steder.

Kære Kurt,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at der er behov for flere indsatser rettet mod den "nære natur". Derfor har vi nu indskrevet i AP-forslaget, at vi vil se nærmere på, hvordan vi kan styrke denne indsats i 2020, og din idé om en indsats rettet mod kommunernes pleje af grøfter og diger er en idé, som vi vil tage med i overvejelserne.

Med venlig hilsen

20. Fredningsindsatsen bør styrkes og færdiggørelse af Værebros Ådal-fredningen

Jørn Borggreen, DN Roskilde

Med baggrund i min rolle som lokal aktør i opbygningen af forslag til fredning af Værebros Ådal sender jeg hermed mit personlige bidrag til AP2020.

Et af DNs fornemste værktøjer til en bedre natur er fredninger. DN Roskilde mener at fredningsindsatsen bør styrkes som strategi.

1. Flere ressourcer; det er vigtigt
  - a. – at der er en fast (evt. flere) DN medarbejder(e) der følger de lokales tiltag, dvs. kritiserer (evt. skulderklapper) og bakker op,
  - b. – at der er villighed og overskud til at tage i felten og allerede få dage efter levere perfekte, opdaterede kort fra Masnedøgades tegnestue,
  - c. – at have DN medarbejderen til at kommunikere med lokale lodsejere, hvor de lokale DN'er kunne være for 'tæt på'.
2. Samarbejdet med lokalafdelingen er motiverende. Hele processen igennem. Også i den sidste hektiske tid hvor fredningsnævnet er færdig og sagen ligger i NMKN. Her går det pludseligt meget hurtigt og uoverlagte kompromisser begås. De lokale aktører kan let blive overset i denne del. Kan opleves som en frustrerende afslutning på (ofte) flere års indsats.
3. Efterfølgende er plejeplanerne måske endnu vigtigere. Kommunen har overtaget og måske har DN fået en god repræsentant i plejeudvalget. Efter flere år bør planerne tages op til revidering og evt. justeres.

Mere konkret vil vi foreslå Færdiggørelse af Værebros Ådal fredningen. Fredningen af Værebros Ådal blev – i en amputeret form – foreløbigt afsluttet i januar 2017. Det oprindelige fredningsforslag

blev i september 2011 aflyst med følgende begrundelser: "1) Fredningsrestatningerne er for store, over 20 mill kr. 2) Der vil komme oversvømmelser af nogle af de fredede arealer på en 50 års tids-horisont 3) Der er intet klart trusselsbillede."

Disse indvendinger kan afvises nu: 1) Den økonomiske krise 2008 gjorde at kommunerne skulle spare. I dag, 2019, er landets økonomi efter sigende ok. 2) Ådalen har tidligere haft højere vand-stand (i 1200 tallet) – og blevet tør igen. Vi mener ikke argumentet holder, idet der p.t. bygges di-ger og sluse ved åens udløb i Roskilde Fjord. 3) Truslerne er der stadig med industriens stadige ud-byggelse, samt tilgroning af ådalen.

I dagsorden for DN's FU møde 20. juni 2007 lyder bl.a.: "Mulige sager for 2007. Værebros Ådal. Trus-ler er tilgroning og spredt bebyggelse. Oplagt fredningssag i samarbejde med to kommuner, Egedal og Roskilde. Lever op til mange af fredningsstrategiens kriterier. Lokalafdelingerne meget opsatte på sagen." Disse argumenter holder efter vort synspunkt stadig. På det tidspunkt var også ønsket om sammenhængende arealer/korridorer til migration af flora og fauna fremført, hvilket stadig-væk er vigtigt.

Efter forhandlinger med DN blev det 'amputerede' forslag vedtaget 22. december 2011: DN tors-dag uge 50: " Følgende sager, som allerede er besluttet af FU, rejses i 2012: Værebros Ådal i Egedal og Roskilde Kommuner. Fredningens formål skal da være 1. Adgangsret for kommunerne til at pleje for øget biodiversitet og for visuelt landskab. 2. Beskyttelse landskabet (dvs. sikre mod po-tentiel byudvikling) 3. Sikring af adgang." Ca. 700 ha.

DN Roskilde mener at disse synspunkter stadig er gældende og opfordrer hermed FU til at revur-dere sagen. I bilaget ses oprindeligt fredningskort med skraverede grænser; de nye fredningsaf-grænsninger er (hånd)indtegnet med sort.

Kære Jørn,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at et tæt samarbejde mellem lokalafdelingerne og sekretariatet er en helt afgørende forudsætning for gode fredningsprocesser. Vi bestræber os på en så inddragende og tæt samarbejdsproces som muligt i sekretariatet, men kan naturligvis altid blive endnu bedre til det, så dine input her er meget vigtige.

Med hensyn til Værebros Ådal-fredningen har vi jo ikke tradition for at medtage sådanne konkrete sager i vores Aktivitetsplan, så dén sag bør vi nok løse i en anden sammenhæng.

Med venlig hilsen

21. Input til DN's prioriteringer i 2020

Bjørn Petersen, DN Roskilde, Michael Løvendal Kruse, DN Stevns, og Niels Hilker, DN Sorø

Tak for muligheden for at komme med input til DN's prioriteringer for 2020. Vi synes som udgangs-punkt, at HBs overordnede prioriteringer til AP 20 er ganske fornuftige. Vi er dog betænkelige ved

fokuseringen indenfor de konkrete indsatser. Her er der meget fokus på centrale indsatser/ kam-pagner og på den spektakulære natur. Vi savner fokus på indsatser, som kan understøtte og styrke DN's rolle som den lokale vagthund for natur, miljø og den grønne omstilling. Indsatser som skal udvikle afdelingernes muligheder for at agere stærkt og selvstændigt. Vi er godt klare over at AP er en planlægning af de ansattes arbejde, ikke af vi ulønnes, men pointen er, at vi mangler at se HB's interesse for prioritering af tiltrængt støtte til vore selvbestaltede ulønnede aktiviteter. Vi savner endvidere fokus på den nære natur/bynaturen/den lille natur. Nedenstående lidt illustration af, hvilke muligheder der er.

- DN er brugt og respekteret som systemets (kommuner, regioner og stat) revisorer. Denne rolle er vigtig og skal styrkes. Dette er vores største bidrag til samfundet og naturen. Afdelingerne skal sikres bedre vilkår i rollen som den lokale vagthund og dagsordensætter. En ide kan være at ansætte flere organisationskonsulenter – lokalkonsulenter - så der bliver bedre tid og mulighed for at være tilstedeværende lokalt. I alle afdelinger, men naturligvis især i de afdelinger som måtte have rekrutterings eller samspils problemer. Det vil være et plus, hvis de lokale konsulenter har lokalpolitisk baggrund, så afdelingernes mulighed for kommunalpolitisk interessevaretagelse kan blive styrket. Det kan endvidere overvejes at inddrage samrådene, så velfungerende afdelinger bliver en slags mentor for afdelinger med behov for støtte eller inspiration.
- Afdelingernes økonomiske råderum skal øges. Økonomireglerne bør derfor opdateres, så det er nemmere at disponere. Er arrangementsøkonomien muligvis prioriteret for højt i forhold til sagsarbejdet? Hvad er logikken i, at afdelingen kan bruge 5.000 kr. på et eller andet festligt arrangement, men ikke betale for deltagergebyret i f.eks. Wilhelm konferencen eller andet, som i høj grad vil give viden og inspiration i afdelingen. Der bør endvidere være adgang til at tegne abonnement på relevante lokale medier. En ordning som kunne erstattes eller suppleres med abonnement på presseklip på relevante lokale nyheder og debatter. Endelig skal afdelingen sikres udvidet adgang til databaser, der vil understøtte det lokale sagsarbejde. F.eks. BBR registrets oplysninger om tinglysninger mv.
- DN skal have mere fokus på råstofgrave. Regionernes gravetilladelser og deres udpegning af graveområder og interesseområder giver tit anledning til debat og mobilisering. Det er derfor et område, hvor DN har mulighed for rekruttering. I den forbindelse mangler vi et hæfte med DN's synspunkter om råstofgravning. Dels med ønsket om at begrænse ressourceforbruget, dels med ønsket om at friholde sårbare naturområder, og dels med synspunkter vedr. efterbehandlingsplaner, så de færdiggravede arealer bliver til spændende naturområder i et ellers naturfattigt landskab. Ikke mindst vil det have stor værdi, hvis faktuel viden om lovgivning, sædvaner etc på det komplekse område findes samlet i én overskuelig publikation.
- Styrkelse af det digitale arbejde, som er en af grundpillerne for at en så stor organisation som DN kan fungere optimalt. Det gælder for vores eksterne kommunikation, men i høj grad også for den interne, som jo også baserer sig på den digitale verden med Mail, Podio, Facebook og læssevis af dokumenter i Word, Excel, PowerPoint, PDF o.lign. I den forbindelse beder vi om, at den interne kommunikation laves i formater som alle kan maskinlæse og arbejde i. Helst noget open source, der besluttet som standard. F.eks. ved ikke at udgive i ISSUU i stedet for en pdf, man nemt kan læse og nemt kan kopiere fra. Hvis ISSUU er nødvendig af andre grunde, så beslutte, at der også skal foreligge et brugervenligt pdf-format. DN's valg af IT-løsninger skal understøtte medlemmernes aktiviteter og ikke modarbejde dem. Der mangler derfor en grundlæggende analyse af hvad de aktive arbejder med og har brug for. Hvis man antager at det mest brugt værktøj til at læse E-Bøger i Danmark er en iPad, syntes det at være en dårlig idé at bruge det førnævnte ISSUU. Det har en primitiv brugeroplevelse og manglende funktionalitet.

- DN's til tider rodede hjemmesider mangler ordentlige søgefaciliteter og det er tit spørgsmålet, hvem man henvender sig til. Er det omverden eller de aktive. F.eks. er DN-politikerne lagt som et budskab til omverden, selv om de burde henvende sig til de aktive. Dertil kommer, at der mangler en række politikker, som DN allerede har og af dem der er syntes en del at mangle at have været igennem en debat blandt de aktive DN'er.
- For en virksomhed af DN's størrelse mangler der også en IT-Sikkerheds politik og en generel IT-Strategi politik. F.eks. en politik for at DN selvfølgelig kun indkøber it udstyr og service ud fra de bedste bæredygtighedsprincipper. Dette princip bør gælde i alle forhold for indkøb og ikke kun om hvorvidt kantinen serverer økologisk. Endelig synes vores transportpolitik kun at operere med lokaltransport, selv om over 80% af vores handel foregår over grænsen. Naturen er grænseoverskridende.
- Der er meget fokus på store forhold og urørthed / selvforvaltende natur. Det skal der også være, men den nære natur må ikke glemmes eller overskygges. Naturen i byerne, i grusgravene, i branddamme og gadekær. De levende hegn enten i det åbne land eller omkring et lokalplanområde. Vejkanter, vandløb og småskove. Det lille naturområde kan være lige så artsrigt som et stort. Og da hovedparten af vores individer lever i små lommer, er det afgørende, at vi ikke glemmer dem i en tid, hvor fokus er på de store arealer. Det er gennem de små lommer, de sjældne arter kan sprede sig gennem landskaberne. Det er derfor afgørende, at vi sikrer og værdsætter dem. Den nære natur er vigtig for alle. Også for os. Den giver livskvalitet og sundhed og nære oplevelser med dyr og planter. Den nære natur er vigtig for naturbeskyttelsen. Man beskytter mest det man kender og holder af. Det er også vigtigt, at DN gør sig klart, at kulturlandskabets naturer ikke ubevidst vanetænkes som sekundannatur i kulturnationen Danmark. Den bør bevidst italestættes som værdimæssigt ligestillet med den uberørt-lignende natur, som de urørte og aktivt rewildedede områder tilstræber. Andre naturer, men ikke derfor principielt ringere naturer.
- AP2020 lægges der op til at DN's folk skal være respekteret for deres høje faglighed. Er det de ansatte i Masnedøgade der tænkes på, eller er det de aktive ude i landet der tænkes på? Er vi villig til at lade det påvirke vores ansættelsespolitik og hervedningen af aktive? F.eks. hvilken faglig baggrund har en biolog for at kunne arbejde med klima debatten? Og skal naturfaglig baggrund være et krav for at blive valgt til en lokalbestyrelse. Blandt de aktive ude i landet findes, der folk som uden problemer matcher ansatte og hvordan bruger vi denne ressource mere aktivt. ? Det er vigtig, at dette sker uden at sætte vores foreningsdemokrati over styr. Det er en af vores vigtigste aktiver og dermed folkelighed.
- DN ønsker at aktivere flere unge og yngre. Vi tror ikke, at det kan ske via kampagner og enkeltaktiviteter. Der skal skabes gode traditioner, som fastholder folk i DN. For de unge kunne det være en egentlig ungdomsafdeling(er) og for de lidt ældre kunne en form for debatter a la Wilhjelms konferencen eller andre natur foredrag/debatter være en idé. Mange mangler det overskud, der skal til at deltage aktivt i det klassiske DN arbejde, eller de er under uddannelse og har ikke slået rod i deres lokalområde, hvilket er en forudsætning for at deltage i lokalafdelingerne. Tiltag som Studenterkomiteerne skal styrkes, men der skal også tænkes nyt. Kunne man forstille sig debatter/aktiviteter af høj faglighed over hele landet over hele landet, gerne også via elektroniske medier?

Kære Niels, Michael og Bjørn

Tak for jeres gode og grundige bidrag til næste års aktivitetsplan. I tager lang række mener op som vi vil forsøge at svar kort på.

OU har indstillet til HB at revidere retningslinjerne for afdelingernes økonomi, så det vil blive taget op på et kommende møde.

Vi enige med jer i dig i, at råstofgravene kan udgøre en stigende udfordring, og at der er mange forskelligartede hensyn at tage ifm. dem. Generelt ser vi ikke så mange konkrete sager om råstofgrave, og der er måske ikke på dén baggrund et behov for en mere udførlig DN-politik på området. Men i takt med, at råstofsituationen i Danmark udvikler sig de kommende år er vi enige i, at det med tiden kan overvejes at udvikle både politikken og informationen på dette område.

Muligvis en god ide med et appendix til AP, hvor afdelingerne kan se sig selv og den støtte de får og de ressourcer, der er sat af – selvom det gerne skulle fremgå af AP, at det sekretariatet arbejder med også er det man kan få hjælp/støtte til. Vi gennemførte i 2017 en afdelingsundersøgelse med henblik på at afdække ønsker og behov.

I peger på de økonomiske forhold for afdelingerne. I 2018 er der konteret et forbrug på afdelinger på 1,85 mio. kr. fordelt på 1.050.000 kr. på afdelingsaktiviteter, 160.000 kr. til dækning af kørsel og 313.000 kr. til annoncer, 200.000 kr. til forsikringer og 90.000 kr. til naturkalendere. Der er en proces i gang hvor OU kigger på de retningslinjer som HB i 2009 vedtog om afdelingernes økonomiske muligheder – hvad der dækkes og ikke dækkes og med hvilket beløb. HBs retningslinjer kan ses her: <https://aktiv.dn.dk/organisationen/okonomi/okonomi/>

På bladportalen ISSUE kan man også hente Natur & Miljø og DN's andre publikation som pdf. DN har også udviklet en app man kan hente til sin Ipad, hvori bladet kan læses. App'en hedder Natur & Miljø og er gratis. Open source er en god tanke, men vil skabe problemer i vores samarbejde med offentlige myndigheder som ikke altid kan læse open source dokumenter.

DN's politikker henvender sig både til omverdenen, i form af politikere, embedsværket og virksomheder, men naturligvis også de DN aktive. Om materialet skal ligge det ene eller andet sted på hjemmesiden er altid en god snak værd, men det skal bare ikke ligge flere steder, for så bliver vores søgning mod google dårligere (SEO). Hvis man i øvrigt ikke mener at DN's søgemuligheder er gode nok på DN's hjemmesider, er man meget velkommen til at henvende sig med eksempler.

DN's it er outsourcet til virksomheden Global Connect, der er en af Danmarks største hosting virksomheder. De har bl.a. Finanstilsynet og Kammeradvokaten som kunder og er der derfor underlagt ganske strenge it-sikkerhedskrav som også anvendes på DN's løsning. Derudover er vi sikret med en række ekstra programmer, bl.a. Secure DNS som forhindrer bl.a. Ransomware angreb. I forhold til Grøn IT, så findes der ikke en anerkendt certificeret ordning for Grøn IT, men DN køber typisk bruge og genanvendte telefoner ligesom vi køber eks. Lenovo computere, der bl.a. af Greenpeace er vurderet til at ligge i den gode ende af bæredygtighedsskalaen.

Vi er enige med jer i, at det er vigtigt at sikre en god balance i AP'en mellem de centrale, politiske indsatser og de lokale indsatser for den nære, "lille" natur og bynaturen. Derfor har vi også nu

skrevet ind i AP-forslaget, at vi i 2020 vil se nærmere på, hvordan vi kan understøtte det lokale arbejde endnu bedre, igennem rådgivning, information osv., ligesom bynatur også bliver et tema i forbindelse med Naturkommune-projektet.

Fagligheden blandt DN's aktive er i høj, og gennem Naturens Universitet kan fagligheden i forhold til afdelingernes kerneområder løbende opkvalificeres. Der ligger ikke umiddelbart nogen planer om, at gøre det til et krav at have en vis faglighed, men naturligvis kan der i rekrutteringssammenhæng fokuseres på at herve blandt folk med særlige kompetencer. Der er helt sikkert mulighed for at bruge aktives kompetencer mere aktivt end det sker i dag, fx i Naturens Universitet, gennem netværk, samråd og andre steder. Spørgsmålet om inspiration og videndeling bliver et element i en ny frivilligstrategi/organisationsstrategi.

Det er en målsætning at få engageret flere unge i DN, og det er rigtigt, at det ikke nødvendigvis skal ske i det lokale bestyrelsesarbejde. Hvordan studenterafdelingerne skal udvikles eller egentlige ungdomsafdelinger skal etableres – eller hvad der ellers skal til - er et spørgsmål, der vil blive taget fat på i organisationsstrategiprocesen.

Med venlig

22. Bidrag til AP2020

Bjørn Petersen, DN Roskilde

Bjørn Petersens bidrag til AP20-Processen. Bestyrelsesformand i DN Roskilde mm, men bidragene er mine egne, ikke *afhandlet* med nogen. Dog har flere spontant ytret tilslutning, ligesom jeg har modtaget ideer og inspiration fra andre DæNder. Afsnittene står ikke i prioriteret, men nærmest tilfældig rækkefølge. Der er afsnit om:

- Nyt fokus på råstofgrave: et hjælpemiddel til at forstå og overskue deres problematikker og måske en strategi for at bruge dem i DNs mobiliseringsarbejde, og en indtænkning af dem i "en egentlig naturpolitik".
- "En egentlig naturpolitik": af- og for-klaring af, hvad "egentlig" egentlig vil sige og *hvorfor* vi "mangler" det.
- En kunstgræspolitik - og noget lobby- + alment oplysningsarbejde.
- Politikker og DN Mener: Stadig mere aktiv inddragelse af foreningens ulønnede eksperter.
- Terrænregulering: *Relevant* lovgivning / regulering.
- DNs netværk: Seriøs facilitering for at få mere nytte af dem, både i massemobilisering og i det egentlige arbejde for vore formål.
- Repræsentantskabet: Revision og facilitering af nogle af dets lidt specielle dele.
- Natursyn: Bevidstblivelse om diversitet og mulig uerkendt bias - behandlet i 2 perspektiver.
- Fredninger: Eftersyn og modernisering, hvor det behøves. Ikke mindst af plejetilstande.
- IT Serviceeftersyn og opgradering af sekretariatets tilbud til de ulønnede.
- DNs grundlag: Besindelse på, hvad der dybest set er nødvendigt for at opnå resultater mht DNs formål, udover den folkelige opbakning, der selvfølgelig også behøves.

.....

Opdatering om råstofgrave

Et af mange konkrete tilbud der *"sikrer markant flere medlemmer, markant flere aktive, der vil engagere sig i den grønne omstilling, og endnu mere politisk indflydelse."* er at DN hjælper grupper af borgere i problematiske situationer med at forstå og afklare, hvordan samfundet og naturen håndterer forskellige beslutningsprocesser mv. Råstofgrave har mange indviklede aspekter, der berører mange.

I Roskilde er vi hårdt ramt af arbejdende grusgrave og har stor naturglæde af de efterbehandlede. Afdelingen opsøges af borgere med problematikker, og vi samarbejder godt, både med dem, med kommunen og med Nymølle Stenindustri. Bl a med at skabe fælles forståelse på tværs af konfliktende ønsker og muligheder. Vi har altså en vis succes med at *"at knytte medlemmerne tættere til os, ved at give dem handlemuligheder og et fællesskab at handle i" .... "i både lille og stor skala afhængig af livssituation og overskud"*.

Vi ville meget gerne kunne udlevere et hæfte lignende "DN Mener om ...."-hæfterne, men måske nærmere et *"Det bør du vide om råstofgrave"*, da det næppe er sandsynligt at DN kan beslutte sig for én konsistent mening. Det skal forklare grundlaget i store træk (geologien, infrastrukturudviklingen) og lovgivningen og planlægningen mere detaljeret - og de aktuelle og potentielle konflikter og potentialer i igen måske lidt mere generelle træk. Et sådant hæfte vil være en stor håndsrækning til borgere / grupperinger, der forsøger at forstå forholdene og få det bedst mulige ud af dem, både natur- og miljømæssigt. Og det vil gøre afdelingens eget arbejde mere kvalificeret. Vi ser, at det spiller godt ind i 2 af HBs foci i det kommende år: "Fokus på NATURENS ÅR" og især: "En stærk strategi for frivillighed og mobilisering".

Apropos råstofgrave: Der er helt tydeligt splittede holdninger i DN: Både den traditionelle vrede over "åbne sår i landskabet" og en ny erkendelse af at grusgrave meget vel kan efterbehandles til værdifulde natur-hotspots i ellers naturfattede landskaber. (Og så er der tillige nogle problemer med skidt, støj, trafik og investeringer under gravningen). (Der er også en kamp om hvad god natur efter efterbehandling vil sige: Sjældne nørdearter eller populære forlystelser?) Disse apropos-temaer skal hæftet naturligvis berøre, men når / hvis DN ikke har én konsistent holdning, skal de nok bare beskrives nøgternt (med eksempler).

PS: Efter *min* forståelse lægger afsnittet *"Samtidig er 2020 også internationalt biodiversitetsår, og det er derfor helt naturligt, at vi i DN sætter et klart fokus og gør 2020 til Naturens år! Naturen skal have plads – i virkeligheden, i bevidstheden, i mediebilledet og i DN's prioriteringer."* op til at DN mener noget seriøst med at erkende godt efterbehandlede råstofgraves værdi som biodiversitets værdifulde naturperler hvor marken bølged' nys som gylle, og altså *mene* at dét er et pejlemærke for hvordan vi vil arbejde med dem. Men det skal ikke komme an på det. Dog tænker vi også at råstofgravens naturpotentialer er et -visse steder meget vigtigt- element i *"en egentlig DN Naturpolitik (som vi mangler)"*.

(**PPS:** Gad vidst, hvad der egentlig ligger i at *vi mangler* en sådan, og hvad der ligger i *"egentlig"*?) Disse 2 spørgsmål vil jeg *faktisk opfordre HB til at drøfte* - mest for jeres afklarings og klargørings skyld, men også for at forklare mig -og måske andre- det.

Politikker / DN MENERE i øvrigt

Jeg foreslår desuden en **kunstgræspolitik**. Eller måske bare en afklaring om dem. De er jo meget populære samtidigt med at plastforurening er meget forkæret. Et skisme, og for DN et dilemma.

Det handler foruden boldbaner også om ridebaner af tæpperester. Og hvad mere mon, lidt efter lidt? Opfindsomheden er større end omtanken.

Jeg ser et mobiliserende potentiale i måske at inddrage "os alle", bl a de fungerende af netværkene mere i udviklingen af politikker og meninger o. l. og beslutninger om dem etc.

Terrænregulering på ager

Er det mon muligt at få angiveligt naturvenlige politikere til at gennemføre relevant regulering af deponering af ren jord, angiveligt for dyrkningens skyld? Vi mangler ikke dyrkbar jord, og det er synd at landskabets former udjævnes + biodiversitet påvirkes negativt. Alle ved at det handler om jordlossepladser, men lovgivningen lyver om det. Det er et voksende problem, og uden relevant lovgivning er vi ret magtesløse. Samfundet fører sig selv bag lyset for kortsigtet nemheds skyld.

Netværkene

fungerer meget forskelligt. Der er et uforløst potentiale, bl a til at rumme unge og diffust interesserede, der ikke er afdelingsrelevante, og give aktivitetsmuligheder af anden karakter. Et problem er at "alle" afventer at nogen tager initiativer, man kan følge interesseret med i. Hvis ildsjæle, der faktisk er parate til at yde noget af det grundlæggende organisatoriske fodarbejde (som fx Anna Bodil Hald i naturplejenetværket) kan supporteres godt af lønnede medarbejdere, så kan meget mere af det potentiale forløses. Af sig selv kommer det desværre ikke. Flaskehalsen er at *nogen skal* lave de mindre attraktive opgaver med organisering og forberedelser.

Faglige udvalg og personligt valgte medlemmer af repræsentantskabet

For mig, og flere andre jeg taler med, er det i lidt højere grad end ønsket diffust, hvad de gør i DN, og hvem de er. Det ku være fint, hvis man på en eller anden måde ku hjælpe med at skabe kontakt - og *måske påtvinge* eller nudge dem til at påtage sig nogle specielle opgaver ... som de personligt valgte også ku bruge i deres valgoplæg. Apropos personligt reppede valg, vil jeg igen fremføre mit sædvanlige krav om at der uanset om aritmetikken tillader "fredsvalg", så stemmes der. Dette for at REPRÆSENTANTSKABET kan udtrykke sin *vægtning* af kandidaternes forskellige programmer / sager / "tilbud". Det må da være rart, både for dét og for de valgte at vide lidt om, hvor stor bæreevne de enkelte specifikke kæpheste har med sig fra den højeste myndighed.

Små og store, selvforvaltende og kultiverede naturer.

Når jeg læser HBs forslag om konkrete indsatser i 2020, liste nr 2, aner jeg en skæv synsvinkel, eller måske bare et par mangler. Der er meget fokus på store forhold og urørthed / selvforvaltende natur. Det skal der også være, men vi må ikke glemme / overskygge de små naturer; naturen i byerne, i grusgravene, i perifere områder; i arealer der netop *ikke kan* forvalte sig selv. Dem mangler der nogle projekter for. Nogle projekter, der fx præcist sætter fokus på plejekrævende natur; på bekæmpelse af invasive og andre problem-arter; på bedst mulig forvaltning af "lille natur"; dén, der i faktisk i særlig grad kan understøtte frivilligstrategiens målsætninger (de frivillige har jo egentlig pr definition *ingen rolle* at spille i *selvforvaltende* natur, men i høj grad i den pleje- eller forvaltnings-krævende nære natur).

Det er måske følsomt, da der jo foregår en lettere uforsonlig naturkamp, hvor nogle forskere og agitatorer med et bestemt fokuseret syn er ivrige med fluesmækkeren overfor alle med afvigende synspunkter. Det kunne se ud somom disse forskere vækker større genklang i HB end i foreningen bredt, og i den befolkning, vi gerne vil aktivere mere. Det er der nogle risici ved.

Jeg foreslår *ikke* at arbejdet med store selvforvaltende naturområder og med urørt skov nedprioriteres. Men jeg foreslår at det

1: Afbalanceres ved at der *også* arbejdes med at få opprioriteringer af lille natur / nærnatur / hverdagsnatur som begreb og væsentligt element.

2: Afbalanceres ved at der *også* arbejdes med at få opprioriteringer af humant forvaltet naturpleje som vigtig frivilligmobiliserende og biodiversitets-fremmende aktivitet og strategi. Vi skulle *nød*dig beskyldes for at være blevet *ædt op* af den såkaldte rewilding-junta. Vi skal være *helt med* på relevante projekter, men *ikke* på at nedvurdere andre former for naturpleje med både kulturhistorisk og naturhistorisk værdi, og både deltagervenlighed og erhvervspotentiale. Hellere både-og end enten-eller, som der desværre er og har været meget tendens til i en ikke-ret-konstruktiv debat.

3: Nuanceres ved at vi(?) bliver mindre forskrækkede / afvisende overfor at foretage begrundede indgreb, også i såkaldt urørt skov. Jo, der kan sikkert være skove, hvor ren og total u-indblanding (bortset fra evt hegning og implantation og regulering af egnsfremmede pattedyrarter) er interessant og værdifuld. Men det er *ikke* nødvendigvis sådan at enhver skov i vort ca 10.000 år gamle kulturlandskab, med enhver driftshistorie, træartssammensætning, frø-bestand, naturværdi-indhold og kulturhistorisk betinget vegetation pr dekret eller definition har bedst af den -heller ikke "naturlige"- driftsform *styret urørthed*. Der er med garanti *nogle* skove, hvor selvforvaltningen vil medføre triste grader af trivialisering (fx ved kraftig tilgroning med den biodiversitetsfattige, men frugtbare og konkurrencestærke art ær), selvom man forsøger at forebygge det i perioden inden. Skal vi lallegladeligt ofre faktisk eksisterende biodiversitet for princippers skyld? Næ. I hvertfald ikke uden en bredt funderet sagligt uhildet analyse, der medtager lidt større forståelseshorisont, flere aspekter.

Gamle og nye naturbegreber

Fra "kataloget" citerer jeg: "*Frivilligprojekt – sommerfugleambassadører bl.a. med det fokus at få virksomheder med til at så vilde blomster og skabe levesteder på deres arealer.*"

Det er et godt projekt med fine potentialer, men:

1 (Såede blomster er ikke "vilde", de er kultur. Uheldigt naturfremmedgjort ordvalg. Ellers fint nok, men) vi / man skal være opmærksom på om der går have i den; specielt hvis / når begejstringen for seed-bombing bevæger sig ud i naturområder og restarealer med interessant biodiversitet, der kan skades af udsåningerne.

2 Dét er faktisk *det eneste* projekt fra kataloget, der decideret adresserer den lille, nære, arme, ikke-selvforvaltende natur. Dermed afviger vi fra "Brandmandens lov", hvor vi først burde standse katastrofen, dernæst redde værdierne, og først siden starte (gen)opbygning.

Hvis vi på den ene side fokuserer på naturens selvforvaltning; på den anden side populærkultur, men *glemmer* at hejse flag for det traditionelle (kedelige?) gammeldags seje træk med at vedligeholde og værne om resterende naturværdier, der har overlevet ved, og stadig afhænger af fortsat omhyggelig "håndholdt" drift, *gør* vi -nok ikke vor popul-ist-aritet, men- nogle eksisterende naturværdier mere sårbare end vi burde.

Så lad os få nogle projekter, der løfter og fremmer nogle traditionelle naturpleje-metoder. Metoderne er ikke blevet dårlige. Hvad der er brug for, er mere opbakning om dem. Folk kan godt lide at være med, når først de prøver. Men det skal hypes meget mere; ikke stilles i skygge. Er sekretariatets nedprioritering af støtte til Kildeengens høslætlaug i Bidstrupskovene fx udtryk for et ændret natursyn, eller mere praktisk betonet? Det er ihvertfald et signal, der IKKE spiller ind i at "*knytte medlemmerne tættere til os, ved at give dem handlemuligheder og et fællesskab at handle*

i" .... "i både lille og stor skala afhængig af livssituation og overskud". Tvært imod.

Fredninger

Skal vi have noget om "flere fredninger" og evt "tjæk af gamle fredningers relevans og moderniseringsbehov"? DN Roskilde vil formentlig sende noget om flere fredninger, som vil fokusere specielt på udvidelse af den (vist mest af pengemangel) halekuperede Værebros ådal-fredning. Men generelt er der efter min oplevelse stort behov for at nogen med tid, lyst og kundskab kigger ældre fredninger efter i sømmene. Skal de moderniseres med plejebestemmelser? Skader det fredningsinstitutionens anseelse at åbenlyst forældede fredninger opretholdes - som fx en lynghede, der er fredet for lynchens skyld på Midtsjælland, og som ikke har båret lyng i over 50 år? Og skal DN påtale tilfælde af negligering af plejebestemmelser?

Lean IT

Flere af de IT-redskaber, vi skal arbejde med er for bøvlende, gumpetunge og for utydeligt selvforklarende. Folk mislykkes med at oprette arrangementer, procedurer er for klik-tunge og nogle gange svære at gætte. Umbraco er unødigt restriktivt / ufleksibelt osv. Jeg har mange gange forsøgt at bidrage med fejlfinding eller løsningsforslag, men afvises for hyppigt. IT-afdelingen har nok brug for flere øjne med flere forskellige synsvinkler, er mit gæt.

Det lange seje træk

Meget fint at der er energi og lyst til at mobilisere flere, og gerne unge, og at der er energi og lyst "derude" til at blive mobiliseret. I den berettigede begejstring over dét, må vi ikke overse at det, der reelt og bæredygtigt betyder noget for naturens tilstand mellemlangsigtet (selvom det i sandhed langt langsigtet går mere tilbage end frem med *natur*), allermest af alt er det tunge og umiddelbart usexede sagsarbejde + kratluskeri. Det må vi for naturens skyld ikke glemme, men skal seriøst arbejde på at styrke. Den store og vigtige mobiliseringsopgave er ikke at mobilisere masser til at springe begejstrede op og deklarerer deres naturkærlighed og klimaangst. Ejheller til at registrere på livet løs eller deltage i mange flere ture, ikke engang at være naturguider.

Alt dét er mest *indirekte midler*. Målet er at sinke naturens tilbagegang, mindske miljøproblemerne og bevare adgangsmuligheder (DNs formålsparagraf). Det effektive målrettede middel er desværre det lange seje træk med kvalitetssikring af myndighedsafgørelser, klager, gennemlæsning af dokumenter - og besigtigelser i felten. Uden det, er det alt for nemt at løbe om hjørner med os naturglade. Så den store vigtige mobiliseringsopgave er mobilisering af nogen, der vil påtage sig det ufrivillige ulønnede arbejde med *det lange seje træk*.

Kære Bjørn

Tak for dit gode og grundige bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi i hovedbestyrelsen synes, at du bringer mange interessante emner op. Vi enige med dig i, at råstofgravene kan udgøre en stigende udfordring, og at der er mange forskelligartede hensyn at tage ifm. dem. Generelt ser vi ikke så mange konkrete sager om råstofgrave, og der er måske ikke på dén baggrund et behov for en mere udførlig DN-politik på området. Men i takt med, at råstofsituationen i Danmark udvikler sig de kommende år er vi enige i, at det med tiden kan overvejes at udvikle både politikken og informationen på dette område.

Der foregår et arbejde i sekretariatet med kunstgræsbaner mhp. at begrænse spredningen af støv mikroplast i miljøet og forhindre udvaskning. Der er en dialog med producenterne af kunstgræsbanerne om at anvende andre granulater, og dialog med ansvarlige myndigheder. Sekretariatet bistår de lokale afdelinger i sager om terrænreguleringer.

Det er rigtigt, at netværkene fungerer meget forskelligt, og også at det kan være afhængig af den sekretariatsbistand et netværk får, men det er langt fra hele forklaringen. Udvikling (eller afvikling) af netværk har afventet en organisationsstrategi. Det vil være helt naturligt at analysere og diskutere netværkenes potentiale, muligheder og ressourcer ifm. organisationsstrategiprocessen.

Vi er i hovedbestyrelsen meget optagede af at naturpolitikken og arbejder med at tilgodese mange hensyn, debattere ønsker og holdninger og styrke naturen generelt i Danmark. Vi er enige i, at der også er behov for fokus på den nære natur. Vi gør det løbende især via kampagnerne, men håber også at det kan løftes gennem bl.a. Naturkommuneprojektet. Der er dog ikke aktuelt ressourcer til nye involverende projekter som fx høslætlaug.

Fredningsarbejdet i DN bygger hvert år på en plan som HB vedtager herunder om der områder der skal rejses genfredning for.

Man er altid velkommen med input og forslag til DN's digitale redskaber. Gerne konkrete forslag. Derudover kommer sekretariatet gerne ud i den enkelte afdeling og afholder kurser m.v.

Vi i HB anderkender det lange seje træk som DN's frivillige gør i afdelingerne og ser frem til dialogen i hele DN om de ting du rejser ifm. organisationsstrategiprocessen.

Venlig hilsen

23. Styrke samarbejdet med andre og database med best practice

Jann Larsen, DN Rødovre

Styrke samarbejdet med andre foreninger og organisationer samt myndigheder, herunder kommuner. Frygten for at vi "stjæler" medlemmer fra hinanden er ubegrundet. Erfaringerne viser, at både vi og samarbejdspartnerne får medlemsfremgang. Synergi-effekten er enorm ved at lægge vore ideer, kræfter og økonomi sammen. Vi kommer i kontakt med grupper og potentielle medlemmer, som vi ellers ikke får i tale. Forslag: Opret en database med best practice fra alle lokalafdelinger som "inspirationskatalog" (se folder med guidede ture i Rødovre som bilag).

Kære Jann,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

HB er helt enig med dig i, at et tæt samarbejde med andre aktører - både lokalt og centralt - skal være et stærkt fokus for DN. Det er det allerede, og det vil blive et vigtigt element i det større strategiske arbejde i hele organisationen, som vi lægger op til i AP2020.

I det arbejde med frivilligstrategien, som vi allerede er gået i gang med, er det netop et mål at styrke videndelingen og inspirationen mellem de lokale afdelinger, så vi kan få endnu mere glæde af alle de gode idéer, der er rundt omkring. Dit konkrete forslag lyder interessant, og det vil indgå i

det videre arbejde med frivilligstrategien, og hvordan vi kan få styrket arbejdet i de lokale afdelinger.

Med venlig hilsen

24. Orden i eget hus, Evighedstræer og kampagne for de rigtige træer og buske

Poul Hald Mortensen, DN Thy og personligt valgt medlem

Indledningsvis vil jeg rose de udsendte "Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020", der både rummer gode intentioner i strategien for 2021-2017 og i de konkrete indsatser i AP 2020.

Til den forestående indsats i 2020 vil jeg bede DN's ledelse overveje, om følgende forslag burde prioriteres.

A. DN bør skabe orden i eget hus.

Efter at skiftende direktører har præget "maskinrummet" i DN, foreslår jeg, at direktionen opfordres til at foretage et hovedeftersyn og trimme organisationens daglige image og forskellige procedurer i forhold til omverdenen og potentielle, nye medlemmer. Eksempelvis vil man i dag, hvis man googler "DN Torsdag" kun være i stand til at finde udgaver, der er fra tiden FØR december 2016. Men også butikens varelager bør underkastes en kritisk gennemgang med henblik på at markedsføre mere bæredygtige og mere kvalitets-prægede og eftertragtede produkter, som DN altid kan være stolt af.

B. DN bør i 2020 forsøge en koordinerende sammenlægning af "Evighedstræer" og "Livstræer"

Danmark er for lille og skovfattigt et land til at opretholde to forskellige - og dermed for omverdenen forvirrende - systemer til individuel udpeging og bevaring af markante, gamle træer.

Efter at DN har foretaget en flot (og tiltrængt) reorganisering af sin udpeging af Evighedstræer, så burde man tage en forhandling med Naturstyrelsen om kriterierne for et fælles system for udpeging på både private og offentligt ejede arealer. Den løbende koordinering og arbejde kunne herefter ske via de generelt velfungerende statslige skovbrugerråd og kommunernes grønne råd, der begge involverer de enkelte afdelinger. Næste skrift kunne måske herefter være at finde offentlige midler (kun hvis det er nødvendigt) til at sikre varig støtte til bevaring af privatejede træer. DN bør desuden i denne sag overbevise Naturstyrelsen om, at betegnelsen "Evighedstræ" fremover er mere meningsfuldt og logisk end Naturstyrelsens "Livstræ".

C. DN bør i "Naturens År" 2020 lave kampagne for plantning af de rigtige træer og buske.

Det skønnes i 2020 vigtigt, at alle DN's afdelinger engagerer sig i aktive handlinger, der gavner naturen ude i landskaberne. Her er plantning af træer og buske en aktivitet, der både forår og efterår kan aktivere unge og gamle. DN burde sandsynligvis let kunne få fondsmidler til at tilbyde både private og offentlige grundejere at plante nogle repræsentanter for de hjemmehørende arter af træer og buske, som er vigtige for den fremtidige biodiversitet og klimaet. I denne sammenhæng kunne DN tage førertrøjen på og foreslå nogle arter, der ellers ikke normalt ville blive plantet. I det følgende fremdrages 3 arter, men flere kunne nævnes. (billeder fremgår af bilaget)

Skovlind (*Tilia cordata*) dominerede i flere tusind år de danske skove i stenalderens varmetid og indtil sidst i bondestenalder. Træet, der har store kvaliteter i relation til biodiversitet og klima, hedder også småbladet lind. Dette -under naturlige forhold meget roibuste og livskraftige - træ burde altid reintroduceres, inden der udpeges urørt skov. Skovlinden er af bønder og forstfolk gennem århundreder i dag blevet fortrængt til nogle ganske få refugier spredt i landet,

Hassel (*Corylus avellana*) er en populær busk hos publikum samt mange pattedyr og fugle i skovbryn og levende hegn. Også denne art var tidligere langt hyppigere her i landet, og den fortjener en større udbredelse og hyppighed i mere naturligt sammensatte skove og krat.

Vedbend (*Hedera helix*) bør også i fremtiden med et mildere og fugtige klima få en større udbredelse overalt i vores skove, samt hvor der vokser træer i det åbne land og i byerne. Vedbenden (der også kaldes efeu) har stedsegrønne blade, der nær jorden ædes af hjortevildt og andre plantædere om vinteren, men ikke om sommeren. Vedbendens blade og blomster værdsattes af insekter, og det stedsegrønne løv medvirker i høj grad året rundt til at binde CO₂ og giver dermed en ekstra gevinst i forhold til klimaet.

Kære Poul,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at vi altid skal arbejde for at have styr på vores organisation og vores processer, og det arbejder vi da også indgående på. Mht. nyhedsbrevet DN Torsdag blev det i 2016 om-døbt til DN Aktiv. Når man stadig kan finde de gamle DN Torsdag på google, skyldes det, at der stadig ligger en gammel version af DN's hjemmeside, fordi DN Butikken stadig ligger på denne server. Så snart den nye webshop fungerer, skal hjemmesiden lukkes, så man kun kan tilgå DN Aktiv.

Vi har også selv overvejet, om man kunne sammenlægge "Evighedstræerne" og "Livstræerne", men der er tale om to temmeligt forskellige koncepter og metoder, og vi tror det er klogest indtil videre at holde dem adskilt.

Og tak for forslaget om en kampagne for at plante de rigtige træer og buske – det er en god ide som vi vil overveje i vores planlægning af næste års kampagner.

Med venlig hilsen

25. Bidrag til strategi diskussion AP 2020

Ebbe Nordbo, DN Lejre

Kære Hovedbestyrelse, tak for opfordring. Jeg skriver som enkeltperson, da jeg ikke inden deadline havde mulighed for at drøfte nedenstående med mine bestyrelses-kolleger.

Mine helt overordnede forhåbninger er, at:

(1) DN skal være fokuseret, og fokuseret på natur ved valg af indsatsområder. Samme budskab (med konkrete eksempler) blev påpeget af DN Lejre i forbindelse med DN's høring om AP 2019. Hovedbestyrelsen er nok principielt enig, - hvilket også afspejledes ret godt med AP 2019 og oplæg til AP 2020. Men prioritering synes fortsat at være en svær øvelse for DN, og det kan være svært at undgå at blive fanget af 'centripetale' ekspansions-tendenser.

Et konkret eksempel: Natur & Miljø og DN Nyhedsbreve giver meget spaltepads (og dermed personale-ressourcer) til at forholde sig (dystert) til danskeres indtag af hvad der beskrives som giftige madvarer og grundvand. Men mad og drikke er irrelevant for et DN-fokus på natur. Dertil kommer,

at mad-og-drikke-artiklernes overskrifter og indhold ofte er unuancerede og helt ude af proportioner, og får DN til at fremstå populistisk og usaglig. Reguleringen af mad og drikke i Danmark er skrap, offentlig overvågning og håndhævelse effektiv, i sammenligning med situationen for naturbeskyttelse, hvor DN's indsats er helt anderledes påtrængt.

(2) DN skal altid være fagligt dybt saglig. DN har en stab af fagligt meget dygtige og vidende ansatte og hovedbestyrelse, i spidsen for og til stor støtte for de lokalt aktive medlemmer. Men organisationen har også sine dogmer og blinde pletter.

Et eksempel er den unuancerede tros-bebekendelse, at økologisk landbrug allerede pr definition løser alle problemer. Som påpeget af DN Lejre ifm. AP 2019 er der brug for, at natur- og klimaeffekter (emissioner, arealforbrug osv) analyseres uhildet for alle landbrugs-teknologier. I stedet for fordomme bør DN udstyre sig med åbenhed for, hvilke metoder fra flere teknologier bedst kan indløse de mange forskellige natur- og klimahensyn.

I bredere forstand skal DN altid turde se i øjnene, at beskyttelse, pleje og genoprettelse af natur (og med klimaeffekter taget i betragtning) ikke kan ordnes med en tryllestav. Nylige artikler i Natur&Miljø om svære nuancer og dilemmaer i natur-spørgsmål er gode eksempler på, at DN faktisk kan magte en sådan tilgang. Også DN's samarbejde med landbrugserhverv om udtagning af landbrugsjord/jordreform er et rigtigt stort skridt i den rigtige (resultatorienterede) retning.

Kære Ebbe,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at det er vigtigt konsekvent at prioritere de vigtigste indsatsområder, og at vi skal forholde og både objektive og kritiske til de mange løsninger og synspunkter, der fremføres.

Grundvand og fødevarereproduktion er eksempler på områder, der har en meget stor (omend ind imellem indirekte) betydning for både dyrelivet og naturen. Det er helt rigtigt, at økologi ikke i sig selv løser alle problemer, men økologisk landbrug har dog rigtigt mange kvaliteter i forhold til både sprøjtegifte, sundhed og dyrevelfærd, som jo alle er områder, der betyder rigtigt meget for mange af DN's medlemmer.

Med venlig hilsen

26. anbefalinger til AP2020

Steffen-Malik Høegh, tidligere suppleant i DN Lemvig

Som tidligere suppleant til Lemvig lokal afdeling i DN kan anbefales følgende:

- Skab 100 % troværdighed - for det er DN's største problem fremadrettet.
- Lær af - og vigtigst af alt - stå ved fejltagelser som tidligere accept af kystnære vindmøller. De hører ingen steder hjemme nær vore kyster.
- Undgå simpel leflen for politiske flertal skiftende opfattelser af hvad naturfredning bør bestå af.
- Gå hårdt og målrettet imod landbrugets forurening af vort miljø og især forureningen af drikkevandet.

- Undlad manipulation og opfør jer etisk og moralsk korrekte - især i samarbejdet med eksterne partnere.
- Bliv ikke kørt "bagud" af små fokuserede og super engagerede "Naturfredningsforeninger" a la Stop Vesterhav Syd og Stop Vesterhav Nord. Havet er også natur om end visse kystnære lokalfoerninger mener noget andet.

Bedste naturbeskyttende hilsner fra tidligere suppleant.

Kære Steffen-Malik,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan. Vi er enige med dig i vigtigheden af, at DN forbliver troværdige og balancerede i vores politikker og vores udmeldinger, og at vi skal optræde både sagligt og myndigt i den offentlige debat.

Det håber vi, at du synes vi gør – og det vil vi selvfølgelig bestræbe os på at gøre også fremover.

Med venlig hilsen

27. Opdatering af eksisterende fredninger med naturmål og plejeplaner

Søren Rosenberg, DN Jammerbugt

2020 skal være i naturens tegn. Derfor kan det være en god idé at få opdateret fredningerne i Danmark. Ved den seneste revision i efteråret 2018 viste det sig nemlig, at Miljøstyrelsen havde et for højt tal for, hvor mange fredninger, der levede op til kravene i forhold til IUCN's internationale kriterier. Man måtte sande, at antallet af fredninger, der passer ind i internationale kategorier for naturbeskyttelse, er skrumpet betydeligt. Det blev resultatet af IUCN-Danmarks gennemgang af danske fredninger, således at det reelle tal, kun er 378 fredninger mod tidligere oplyst 1843 fredninger.

Problemet er/var at mange ellers gode landskabs fredninger, mangler et naturmål - eller en offentlig tilgængelig naturplejeplan. Derfor mener jeg, at DN som i respekt for vores fredede områder, bør få opdateret fredninger, således der både er et naturformål og en naturpleje plan. Danmarks Naturfredningsforening bliver tit og ofte målt på arbejdet med planlægning af et nyt fredet område. Men vi skal også huske alle de eksisterende fredninger. Jeg vedlægger et bilag med en gennemgang af de fredede områder i Jammerbugt Kommune (se bilag i Podio).

Kære Søren,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at der er et stort behov for en opdatering af de danske fredninger – og ikke mindst et behov for bedre plejeplaner for mange af de fredede områder.

Vi har i DN ikke selv ressourcer til sådan en opgave, men vi har en dialog med IUCN om det, ligesom vi har indskærpet over kommunerne, at de har en pligt til at sikre ordentlig pleje af fredningerne. Plejeplaner for fredningerne kunne jo også være et element, der kunne indgå i de kommende kommunale Naturpolitikker.

Vi håber, at nogle af disse indsatser giver et positivt resultat.

Med venlig hilsen

28. Forslag til AP2020

Ole Damsgaard, DN København

I tilknytning til HBs forslag til Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020 vil vi gerne fra DN København fremsætte følgende forslag:

Forslag 1

I tilknytning til en ny Politisk strategi og til dels også i tilknytning til en ny Frivillighedsstrategi, som blandt andet skal resultere i stærkere afdelinger foreslås, at den enkelte afdeling får bedre mulighed blive mere synlig på digitale medier. På nuværende tidspunkt er det i henhold til de gældende retningslinjer for afdelingernes økonomi ikke muligt at anvende midler til abonnement på digitale medier. Det er heller ikke muligt at få del i det gruppe-abonnement, som sekretariatet har tegnet på f.eks. Altinget. Det mener vi er stærkt begrænsende for i det mindste Københavnsafdelingens mulighed for at markere sig i den offentlige debat.

Dette skal uddybes nærmere i det følgende:

Indenfor de seneste år er Københavns afdelingen blevet opmærksom på, at den offentlige debat om "lokale sager" i stigende grad foregår i landsdækkende elektroniske medier, som er lukkede for ikke-abonnenter. Det drejer sig specifikt om Altinget (bl.a. undersiderne om natur og miljø) og Politiken Byrum. En lignende tendens kan formentlig observeres for landets øvrige større byer.

For Københavns vedkommende kan der indenfor det seneste år for eksempel nævnes større sager som Amager Fælled og Strandengens bevaring, budgetforhandlingerne 2018 i Københavns kommune, som førte til lov om ophævelse af fredningen på 3 områder i København, regeringens hovedstadsudspil (Hovedstaden 2030) med anlæg af Lynetteholmen og nye store infrastrukturanlæg, Fingerplan 2019 og den fremtidige fordeling af byudviklingen i hovedstadsregionen, alle debatteret i de to nævnte medier. Men også mindre og mere lokale sager som brug af Skt. Jørgens Sø til skybrudsreservoir, bevaring af de gamle træer i De Gamles By og byudvikling af Nyholm er blevet diskuteret. Ved de nævnte sager drejer det sig ikke bare om redaktionelle artikler, men også om debatindlæg fra politikere og interesseorganisationer, - herunder DN København.

For at kunne følge de aktuelle sager og for at deltage aktivt i den offentlige debat har afdelingens formandskab set sig nødsaget til at tegne private enkeltperson abonnenter på de pågældende digitale medier, hvilket vi finder er en uholdbar og uforholdsmæssig dyr løsning.

Vi vil derfor foreslå, at man i forbindelse med AP2020 overvejer at etablere gruppeabonnenter for de afdelinger, hvor de pågældende medier er relevante og nødvendige for at varetage det daglige arbejde og for at styrke de lokale afdelinger i den offentlige debat.

Alternativt kunne man åbne op for, at afdelingernes driftsbudgetter kan bruges til abonnement på de pågældende medier.

Vi er godt klar over at det drejer sig om relativt store beløb, hvis samtlige afdelinger skulle have adgang til de pågældende medier. Men for det første, tror vi ikke, at det vil være relevant for alle afdelinger på nuværende tidspunkt. Dette kunne jo afklares ved en rundspørge til afdelingerne.

For det andet kan man stille spørgsmålet om, hvad konsekvenserne ville være, hvis DN lokalafdelingerne i de større byer i stigende grad holdes uden for debatten på digitale medier, der specielt henvender sig til beslutningstagerne indenfor politik, de store organisationer og erhvervslivet, - og som i øvrigt flittigt refereres af andre medier?

Forslag 2

I tilknytning en ny Frivillighed strategi med henblik på at "få flere unge som aktive i DN med en ny type aktiviteter" vil vi foreslå at der gennemføres en systematisk undersøgelse af rekruttering og frafald i de afdelinger, som er beliggende i områder med mange uddannelses institutioner.

Uddybning: I København får vi mange henvendelser fra unge, ofte nyuddannede eller ældre studerende, som ønsker at blive aktive i DN. Desværre oplever vi også at mange af disse meget hurtigt forsvinder igen. Vi har gennem en årrække forsøgt at imødekomme frafaldet ved at gøre mere ud af at modtage og introducere de unge til arbejdet som frivillig, men ikke haft nogen særlig stor succes med dette. Derfor må vi erkende, at vi ganske enkelt ved for lidt om, hvilke tanker og forestillinger de unge har inden de henvender sig til afdelingen, og ikke mindst, hvad grunden er til, at de så hurtigt mister interessen igen.

Vi ved, at andre storby afdelinger har gjort lignende erfaringer og vil derfor forslå at der gennemføres en systematisk landsdækkende undersøgelse af rekruttering og frafald af unge aktive specielt rettet mod afdelinger, som er beliggende i områder med mange uddannelsesinstitutioner.

Kære Ole,

Tak for dine gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Med udgangspunkt i dit forslag om abonnementer til afdelingerne, har Organisationsudvalget på sit møde den 28. august diskuteret de retningslinjer, der gælder for afdelingers økonomiske muligheder. Som du selv skriver er det jo relativt store beløb, der er tale om: Eksempelvis koster adgang for 100 brugere til Altinget for én portal (fx miljøområdet) ca. 70.000 kr. pr. år, men en online adgang til en lokalavis koster 1.200 kr. pr. år. OU var ikke enige i deres anbefaling til HB, men opfordrede HB til at diskutere de økonomiske rammer for afdelingerne. Denne diskussion har der ikke været mulighed for endnu, men den ligger på HB's arbejdsplan.

Dit forslag om at foretage en systematisk undersøgelse af rekruttering og frafald i afdelinger med mange uddannelsesinstitutioner er et rigtig godt input til den kommende organisationsstrategiproces, som HB lægger op til i AP2020. Tak for det forslag.

Med venlig hilsen

29. Ekstra fokus på naturinteresserne i nationalparkerne

Aase Østergaard, DN Aabenraa

I Naturens år 2020 foreslår jeg, at der også bliver sat ekstra fokus på naturinteresserne i nationalparkerne og deres afgrænsninger i forhold til de sårbare beskyttelsesområder. Nationalparkerne er typisk blevet udpeget efter de muliges kunst i forhold til de mange forskellige interessenter, der har haft indflydelse på udpegningerne. Det har betydet, at mange af afgrænsningerne er meget snævre i forhold til beskyttelsesinteresserne, og at der mangler mere robuste "bufferzoner", hvor

flere af de potentielle konfliktfyldte aktiviteter og anlæg ville kunne placeres fremfor at belaste de mere sårbare og følsomme naturområder.

Kære Aase,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at det er et stort behov for at revidere grundlaget for nationalparkerne. Lige nu afventer vi, at regeringen iværksætter en evaluering af nationalparkloven, og derfor håber vi – ligesom du – at der i 2020 kommer nyt fokus på parkerne, og at der viser sig politisk vilje til at forbedre vilkårene for nationalparkerne.

Med venlig hilsen

30. Input til AP2020

Birgitte Marcussen, DN Sønderborg

Jeg vil foreslå, at der sættes fokus på den massive hugst der foregår i de udpegede skove til urørt og biodiversitets-skov. Lokalt har vi set voldsomt hugst i Gråsten Dyrehave og vil foreslå at vi bruger fredningsinstrumentet på et par skove herunder Gråsten Dyrehave for at dæmme op for den voldsomme hugst. Gråsten Dyrehave rummer adskillige rødlistede svampe i de gamle bøgetræsbevoksninger. Samtidig bruges fredningssagerne til at få politisk fokus på de negative konsekvenser der følger af den tilsyneladende gode beslutning om udlæg af urørt skov.

Ang. fredningssager bør vi overveje at i sager som vi opfordres til at rejse af kommunerne som f.eks. byparkfredninger, at kommunerne betaler for vores konsulentvirksomhed på linie med anden konsulentvirksomhed.

Jeg vil opfordre til, at der presses på for at få en finansiering til udmøntning af det grønne danmarkskort og at Naturrådenes arbejde fortsættes.

I forlængelse af DN's arbejde med bæredygtighed vil vi opfordre til at undlade uddeling af diverse merchandise på bl.a. Repmøder af en så ringe kvalitet, at levetiden må måles i dage (eksempelvis en paraply som gik i stykker første gang jeg slog den op). Måske skulle vi overveje at erstatte Grøn Fordel butikken med en DN byttebørs så vi forsøger at fremme genbrug mellem medlemmerne i stedet for at få dem til at købe nyproduceret tøj og andre varer? Det ville ligge mere i tråd med vores politik på området.

Kære Birgitte,

Tak for dine gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er i DN opmærksomme på problemet og sekretariatet følger plejeplanerne meget tæt og er løbende i dialog med Naturstyrelsen. Men hensyn parkfredninger, hvor kommunerne foreslås at betale vores konsulentvirksomhed, er det i princippet en god ide, men det kan afholde kommunerne at ønske at rejse fredninger.

Det videre arbejde med det grønne Danmarkskort og naturråd er inkluderet i det arbejde DN aktuelt har i forbindelse med indspil til naturzoner og biodiversitetsstrategi, som indgår i regeringen og støttepartiers forståelsespapir.

DN sekretariatet er i gang med at se på grøn fordel og merchandise med henblik på profil og bæredygtighed i produkterne. På folkemødet deler DN f.eks. ikke foldere eller merchandise ud. DN har bistået byttemarkeder rundt om i landet ligesom flere afdelinger har afholdt byttemarkeder.

Med venlig hilsen

31. Politik for planlægning af solcellemarker

Søren Rosenberg, DN Jammerbugt

DN Jammerbugt efterlyser en DN politik for planlægning af solceller marker i det åbne land. Lige som man har en DN politik for placering af vindmøller, så bør der også være en politik for solcelle marker, så den enkelte DN afdeling, kan agere derefter i et høringssvar.

Vi kan se en stor interesse for planlægning af store arealer, med kommende solcellemarker. Formodningen er at mange landmænd med dårlige jorder kan se en økonomisk gevinst ved at opsætte solceller.

Det er vel godt for naturen når jorden forbliver u-dyrket, og vores politik med grøn energi kan indfries. Men der kan være både natur korridor og landskabs udpegninger som kan være uheldig, hvis der gives grønt lys for placeringen af en masse solcelleparker - uden at der er nogle retningslinjer. Et forslag er derfor at Danmarks Naturfredningsforening indføre disse nedenstående retningslinjer i en DN politik for solcelle marker, som DN Repræsentantskab kan tage stilling til.

- at etablere større solcelle- og solvarmeanlæg sker i tilknytning til eksisterende energiproduktionsanlæg, som f.eks. industri områder, fjernvarmeanlæg, genbrugspladser etc.
- Friholde udpegede grønne korridor for solcelle- og solvarmeanlæg, for at sikre den spredningsmæssige effekt af de grønne korridorer
- Friholde solcelle- og solvarmeanlæg i Kystnærhedszone A
- Inden for bevaringsværdige områder udlagt i kommuneplanen, skal områder som er udpeget som uforstyrret landskab eller særlig værdifulde landskaber, friholdes af solcelle- og solvarmeanlæg.
- § 3 arealer friholdes
- Fredede områder friholdes for solcelle- og solvarmeanlæg

Vi skal have for øje, at dårlig landbrugsjord, kunne blive til god natur i en jordfordelingsrunde eller tilføjet til et sammenhængende naturområde i et Grønt Danmarks kort. Dermed være sagt at hvis området har potentiale til at blive et naturområde, skal vi passe på med at give alt for meget plads til disse solcelle marker.

Kære Søren,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at solcellemarkerne er et emne, som vil flyde stadigt mere de kommende år i takt med, at de bygges over hele landet. Vi har aktuelt en politik og nogle retningslinjer for solcellemarker, som sekretariatet følger i sin vores rådgivning, men i lyset af den hastige udvikling her har vi valgt at skrive ind i AP-forslaget, at vi skal afklare, om der er behov for at formulere en klarere DN-politik, ligesom HB løbende drøfter spørgsmålet

Med venlig hilsen

32. Det lokale formidlingsarbejde og medlemshvervning

Dorthe Birkmose og Mogens Gissel Nielsen, DN Aarhus?

Arbejdet i "marken" skal styrkes - der er vist ansat flere biologer i Masnedøgade?! Kan vi få dem ud og hjælpe. Ønsker flere naturvejledere som kan hjælpe os lokalt, som Thomas, Peter, Maiken og i sin tid Ole m.fl. . Godt med Naturguide-kurser, men der mangler folk, der kommer ud til os - især til afdelinger der ikke kan eller tør selv! Mærker tydeligt hvor travlt vi har på f.eks. Naturmødet, der skal snakkes og formidles til publikum - flere arrangementer - ture osv. Så hoveder og hænder - analogt, tak.

Medlems hvervning: gode erfaring med festivaller, byfester, markeder - for her snakker vi med rigtig mange mennesker, og mange som ikke aner noget om DN. Brug trækplaster - udstoppede dyr, krabber, en hummer ... MAD - smagsprøver !! Blikfang m- noget der rører sig .. Og så håber jeg fokus på hav- kyst – strand, fiskeri - bæredygtig behandling af vore have. Super at "Hovedet i Havet, AU har fået bevilling - også Landsforeningen Levende Hav har fået midler, M/S Anton til drone fra Veluxfonden - fortæl det...

Mere handling - svært at få aktive, men vilkårene er også tidskrævende

Konkret forslag om at lave rullende "formidlings-trailer" - KYSTRUTEN - med akvarier, droner, lidt a´la Naturens Ambulance men målrettet og indrettet til hav-kyst-strand- fjord-havne... Carsten Christiansen fra Lejre har og gør noget af det helt rigtige.

Vil gerne uddybe og være med til at "få sat i værk".

Kære Dorthe og Mogens,

Tak for jeres gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi sætter stor pris på jeres ideer, og sætter pris på gode initiativer, der foregår i DN afdelingerne, som andre afdelinger kan blive inspireret af. Vi tager jeres gode ideer med i det videre arbejde inden for aktivitetsprogrammets rammer.

Med venlig hilsen

33. Kommentarer til HB's brev om prioritering i AP2020

Marianne Engberg, DN Allerød

Allerød lokalafdeling har en række kommentarer og spørgsmål til "Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020" samt "konkrete indsatser i AP2020". Forslag er skrevet med fed og kursiv skrift, aktiviteter er nummererede (disse kan ses i bilaget på Podio). Endelig er der sidst i papiret foreslået en række punkter, der med fordel kan indarbejdes i AP2020. Vi håber vores kommentarer kan bidrage til at gøre mål og strategier for DN endnu tydeligere og dermed lettere for deltagerne på REP mødet at forholde sig til og prioritere:

Der er i alt 43 aktivitetspunkter, og det gør det vanskeligt at få et overblik og beslutte en prioritering af indsatsen i perioden 2020 – 2027.

Forslag til at følgende punkter indarbejdes i aktivitetsplanen:

At der udarbejdes en status, som angiver begrundelsen for, at aktiviteten er med i AP. Det kan være hvordan er aldersfordelingen blandt medlemmerne fra 18 år og opefter. Det kan være en argumentation for, hvorfor vi ønsker at der bliver tale om børn og unge medlemskab?. Men er det ikke blandt unge fra 15 år og opefter det er vigtigt at få inddraget i DN's aktiviteter? Så derfor en prioritering af indsatsen på børne- og ungeområdet. Måske især på ungegruppen 15 – 25 årige?

En status på fredninger. Hvor mange fredningsforslag er endt med en fredning i perioden 1.1.17 og frem til 1.6.19?

Hvor mange områder er blevet til Natura 2000 områder, eller fjernet i samme periode? Det vil give et indtryk af hvor DN har succes og hvor DN bør prioritere indsatsen.

Hvordan står det til med antal medlemmer er der fremgang eller status qvo?

Hvordan er det gået med de kampagner, der er sat i gang i 2017 – 2018? Eks. Vis Giffri haver sommerfugleprojektet. Der er forslag om mange kampagner, og bør der ikke være en prioritering?

Når man som medlem får information om, hvordan det er gået med de igangværende projekter giver det grundlag for at beslutte hvilke projekter der bør prioriteres.

DN har selvfølgelig naturen som sit primære opgaveområde. Men der er ikke meget i vedtægterne, der understreger betydningen og vigtigheden af relationen mellem mennesker og natur. Måske det bør understreges og prioriteres? Ikke mindst i forhold til klimaforandringerne. Det er almen viden, at når vi mennesker får mulighed for at færdes respektfuldt i naturen, så får vi det bedre psykisk og fysisk. Eks. vis har undersøgelser vist, at psykisk syge får det langt bedre, når de jævnligt færdes i naturen.

At denne relation natur – menneske er væsentlig vil også give et godt argument for at melde sig ind DN. For derved støtter vi mennesker både naturen og vores psykiske og fysiske velbefindende, får mere energi, og reducerer stress, som er udbredt. Samtidig skal der arbejdes for, at respekten for naturen styrkes. Naturen skal ikke være legeplads for mountainbikes, orienteringsløbere og andre aktiviteter, der forstyrrer naturen og herunder dyreliv og fugleliv.

Vi skal nyde naturen ikke nedslide og ødelægge. Her er også en opgave for DN.

Kære Marianne,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at det ville være optimalt, hvis vi kunne redegøre mere præcist for, hvilken effekt vores konkrete aktiviteter har haft i det forgangne år. Det vil dog dels være en temmeligt

ressourcekrævende opgave, og dels også en vanskelig opgave fordi det kan være meget svært at opgøre effekterne af fx en kampagne eller en politisk indsats.

Men vi vil gerne tage dine forslag med i overvejelserne om, hvordan vi fremover kan fortælle mere om resultaterne af vores arbejde.

Med venlig hilsen

34. Input fra DN Svendborg til Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020

DN Svendborg, ved René Lund Chetronoch

HB har den 29. juni sendt forslag til DN's prioriteringer til Aktivitetsplan 2020 i høring i DN med frist for bemærkninger 11. august.

DN Svendborg har ikke haft mulighed for at mødes i juli måned, men vi har selvfølgelig en forventning om at vores input til den vigtige prioriteringsdiskussion alligevel medtages i den videre proces. Vi har fået denne mulighed bekræftet af Kathrine Hegelund. Desuden har vi foreslået Thomas Eriksen at påbegynde processen med AP tidligere således at HB's oplæg modtages senest ultimo maj med mulighed for behandling af afdelingerne på juni-møderne.

HB skriver i sit omlæg af 28. juni "at få realiseret foreningens fulde potentiale kræver imidlertid et større strategi- og udviklingsarbejde, hvor vi får gearret hele vores organisation til et nyt niveau". Det fremgår ikke særlig klart af oplægget, hvilke argumenter, der ligger til grund for at HB er nået frem til denne konklusion.

Det anføres at HB ønsker, "at vi udarbejder en overordnet forenings- og organisations strategi, der forholder sig til vores kerneværdier, identitet og retning". Det fremgår desuden, "at organisationsstrategien skal behandle centrale elementer af vores organisation og forening, fx vores medlems- og foreningsdemokrati og hele samspillet mellem de politiske organer og den administrative ledelse".

DN Svendborg vil gerne minde om, at Repræsentantskabet så sent som i 2013 efter en længere demokratiudredning i hele organisationen vedtog rammerne for den demokratiforståelse, der er i DN. Demokratiforståelsen kommer bl.a. til udtryk i "Det kvalificerede og kvalificerende demokrati", som enstemmigt blev vedtaget af REP i november 2013 og efterfølgende udmøntet i vedtægtsændringer.

DN Svendborg mener ikke, der er behov for en ny udredning af demokratiforståelsen i DN's organisation og vil på det kraftigste fraråde, at foreningen bruger sine sparsomme frivillige kræfter på en sådan omfattende strategiproces, der risikerer at svække både engagementet og virkelysten for den grønne dagsorden blandt foreningens aktive.

Vi kan desuden være bekymrede for at der er tale om et ønske om at ændre magtfordelingen i DN, således at større indflydelse placeres hos præsident, direktør og HB på bekostning af indflydelse hos repræsentantskabet. DN ønsker fortsat at repræsentantskabet skal være DN's øverste myndighed. Samtidig mener vi ikke at der er behov for en omfordeling af magten mellem præsident, direktør og HB.

DN Svendborg hæfter sig desuden ved, at HB i den Politiske strategi lægger op til, at DN skal "styrke samarbejdsrelationerne til andre grønne organisationer, forskere og meningsdannere" samt "sikre større anerkendelse og respekt for DN-sekretariats faglighed blandt forskere og andre meningsdannere".

DN Svendborg mener, at det er vigtigt for DN at være fagligt kompetente og troværdige. Desuden skal DN stille efter at samarbejde med grønne organisationer og andre, der deler DN's formål og holdninger. Men det kan og skal aldrig være DN's mål at opnå visse forskere og meningsdanners særlige anerkendelse. Forskerne skal gerne være garanteret for videnskabelighed, hvorfor en sådan bias ville kunne give indtryk af, at man udvælger de forskningsarbejder som passer ind i ens strategi – en adfærd der i øvrigt kan studeres i rigt mål hos visse politikere – og som på sigt vil mindske troværdigheden til både forskningen og DN.

Når DN udtaler sig fagligt skal det være på et så oplyst videnskabeligt grundlag som muligt – hvorfor al forskning på et område bør inddrages. Således mener vi også at sammenligningen mellem forskere og kontingente meningsdannere, som om de tilhørte samme gruppe, er uhensigtsmæssig. Forskningen er underlagt et objektivitetskrav, hvilket vel næppe kan siges om disse tilfældige meningsdannere, der, som antydnet ovenfor, kommer og går. Respekten for fagligheden blandt medarbejdere opnås ved at disse er orienterede om seneste forskning på området. Respekten blandt meningsdannerne er tilfældig og, i vores optik, irrelevant.

Kære DN Svendborg

Tak for jeres gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Med den overordnede forenings- og organisations strategi lægges netop til en inddragende proces med henblik på at styrke organisationens sammenhæng. DN's beslutningsstruktur er klart beskrevet i DN's vedtægter. Der er ikke lagt op til, at der skal foretages vedtægtsændringer eller ske forskydninger i beslutningskompetencer.

Vi er helt enige i at DN altid skal have, og har, en høj faglighed og troværdighed. Vi lægger stor vægt på, at sikre et bredt samarbejde med de grønne organisationer og andre samarbejdspartnere.

Med venlig hilsen

35. Verdensmålene med i aktivitetsplanen

Kim Christiansen, medlem af Miljøfagligt udvalg:

Som mangeårigt medlem af MFU – siden 1990 - har jeg med interesse fulgt diskussionerne omkring prioriteringer af DN's arbejde og ikke mindst sekretariatet ressourcer. Ofte lægges der op til en "kamp" mellem indsatsen for naturen – naturbeskyttelse, naturbevarelse, naturgenopretning, naturudnyttelse – og indsatsen for miljø i bred forstand. Jeg har aldrig forstået denne modsætning. Hvis vi ønsker en varieret og "vild" natur, er det vigtigt, at vi fortsat arbejder med de lovmæssige og samfundsmæssige rammer herfor – det som i bred forstand kan kaldes miljø(politik). Netop FN's "nye" verdensmål eksemplificerer på glimrende vis denne forståelse med sin blanding af naturrettede og samfundsrettede mål – og ikke mindst vægten på, at målene hænger sammen.

I det foreløbige udkast til prioriteringer i forbindelse med AP2019 nævnes verdensmålene slet ikke. Det forstår jeg ikke, da både hovedbestyrelsen og nogle (få) medarbejdere og frivillige i DN har arbejdet med tilblivelsen og nu implementering af verdensmålene – ikke mindst i arbejdsgruppen under 92-gruppen og Globalt Fokus. Senest har DN bidraget til den ”skyggerapport”, som NGO’erne offentliggjorde til Folkemødet, hvor regeringens indsat hjemme og ude omkring verdensmålene blev markant kritiseret i forhold til de muligheder, som Danmark har for at bidrage. Det er helt centralt, at der sættes ressourcer af ikke mindst i sekretariatet til at fortsætte deltagelsen i dette arbejde. DN har som mange andre organisationer udpeget en række verdensmål som særligt vigtige for DN’s arbejde – herunder en række ”natur”-mål om livet på land og livet i havet.

Tilsvarende gælder indsatsen omkring samfundsansvar for private og offentlige virksomheder, organisationer m.m. CSR-udvalget under 92-gruppen har siden sin etablering i 2004 været bemandet af en frivillig aktiv i DN fra MFU (undertegnede). Det har bl.a. affødt en plads i Rådet for Samfundsansvar i en 3-årig periode. Og de sidste to år har 92-gruppen finansieret en deltagelse i OECD’s årsmøde om ansvarlig virksomhedsadfærd. Deltagelsen giver en unik indsigt i arbejdet med samfundsansvar i Danmark, EU og internationalt. Både FN’s principper for globalt ansvar (UN Global Compact), OECD’s retningslinjer for multinationale virksomheders samfundsansvar og den internationale standard for CSR, ISO 26000, har miljø og herunder natur som naturlige og centrale indsatsområder. DN bidrog herunder aktivt til udarbejdelsen af den danske udgave af ISO 26000, hvor det 4 emner om miljø blev udvidet med dyrevelfærd for såvel vilde dyr som hus- og kæledyr.

Det vil være meget ærgeligt, hvis AP2019 og senere AP’er ikke omtaler, prioriterer og værdsætter denne indsats også fremover, men det er jo så netop et spørgsmål om prioritering. Men det vil være en tabt mulighed for fortsat at kunne påvirke udviklingen omkring det stadig hovedsagligt frivillige arbejde som private og offentlige virksomheder, organisationer m.m. udfører for at leve op til deres samfundsansvar. Og udviklingen går imod flere og flere lovkrav omkring indsatsen for delelementer af dette samfundsansvar fx med forpligtigelser omkring ikke-finansielle rapportering i årsregnskabsloven, hvor Danmark har været en af frontløberne i implementering af EU-direktivet på området. Senest kan omtales gennemført lovgivning i Frankrig omkring store virksomheders pligt til at gennemføre due diligence. Tilsvarende lovgivning er på vej fx i Schweiz. Due diligence omfatter også hensyntagen til naturen i forbindelse med virksomheders og organisationers aktiviteter, og DN er en af de meget få organisationer i 92-gruppens CSR-udvalg som repræsenterer denne indgangsvinkel.

Som DN’s medlem af 92-gruppens CSR-udvalg og 92-gruppens og Globalt Fokus’ SDG-arbejdsgruppe er det helt centralt, at jeg løbende kan diskutere og udvikle DN’s holdninger til samfundsansvar og verdensmål. Det er derfor vigtigt, at der i AP2019 fortsat er afsat sekretariatsressourcer til denne dialog. Men endnu mere vigtigt er det, at ressourcerne øges, så sammenhængen mellem samfundsansvar, verdensmål og DN’s øvrige indsatser omkring natur og miljø fastholdes og udbygges.

For over 20 år siden gik DN forrest omkring implementering af Lokal Agenda 21 herunder med økonomisk og indholdsmæssig støtte til etablering af grønne guider med støtte fra den grønne fond og kommunerne i over 100 af datidens kommuner. Jeg savner en tilsvarende målrettet indsats omkring implementering af verdensmålene fra DN’s side. I første omgang kunne et mindre, men for mange lokale afdelinger afgørende, bidrag være en vejledning til, hvordan DN lokalt kan arbejde med verdensmålene. Verdens Bedste Nyheder, en række FN-organisationer og mange andre herunder danske NGO’er arbejder aktivt med verdensmålene. Der er derfor et godt udgangspunkt for at indsamle erfaringer og inspiration – også blandt DN’s lokale afdelinger.

Kære Kim,

Tak for dit gode bidrag til næste års aktivitetsplan.

Vi er enige med dig i, at FN's verdensmål kan sætte en vigtigt ramme og danne vigtige pejlemærker for både DN's eget, og kommunernes og virksomhedernes indsats. Vi har derfor også valgt nu at indarbejde verdensmålene i AP-forslaget, ligesom det vil være helt naturligt, at verdensmålene kan være pejlemærker for de naturpolitikker, der forhåbentligt skal laves i kraft af Naturkommuneprojektet. Vi mærker heldigvis også en stigende erkendelse af dette i vores samarbejder og partnerskaber med virksomhederne.

Med hensyn til DN's indsats på CSR-området er det rigtigt, at vi stort omfang har forladt os på den store indsats, som du og andre har ydet i de forløbne år. Det er til stadighed en vigtigt dagsorden, men vi har desværre ikke i sekretariatet ressourcer til at løfte indsatsen mere end vi gør i dag, i lyset af de mange andre opgaver, der ligger foran os.

Med venlig hilsen

Overordnede prioriteringer i Aktivitetsplan 2020

2019 har budt på begivenheder, som får afgørende indflydelse på AP2020: Den grønne bevægelse er blevet stærkere og aldrig tidligere har det grønne engagement stået så stærkt i befolkningen generelt. Vi har haft et Europaparlamentsvalg og et folketingsvalg, hvor vælgerne i høj grad har stemt ud fra den grønne dagsorden og givet politikerne et grønt mandat. Og vi står nu med en regering med historiske ambitioner om at gøre Danmark til et grønt foregangsland.

Det giver Danmarks Naturfredningsforening en vigtig rolle og nogle enestående muligheder i de kommende år. Vi skal bidrage til at mobilisere den grønne bevægelse og fastholde presset på beslutningstagerne – både på Christiansborg, i regeringskontorerne og ude i kommunerne.

Men den stigende grønne bevidsthed er selvsagt også en oplagt mulighed for os, for at få langt flere medlemmer og at knytte medlemmerne tættere til os, ved at give dem handlemuligheder og et fællesskab at handle i. Den store mobilisering og aktivisme blandt unge mennesker giver os en mulighed for at forynge foreningen og få mange flere unge aktive medlemmer. Også klima- og naturbevidstheden (og bekymringen) blandt børn er stigende, hvilket giver os mulighed (og ansvar) for også at være et fællesskab for handling og naturbegejstring for børnene og at lade alle vores mange børne- og familieaktiviteter blive samlet under en ny paraply og eventuelt tilbyde børne-medlemsskaber.

At få realiseret foreningens fulde potentiale kræver imidlertid et større strategi- og udviklingsarbejde, hvor vi får gearet hele vores organisation til et nyt niveau. Derfor foreslår HB at vi bruger 2020 til et større strategiarbejde, der skal sikre flere medlemmer, flere aktive der vil engagere sig i den grønne omstilling og endnu mere politisk indflydelse.

2020 er også internationalt biodiversitetsår, og HB ønsker derfor, at naturen får et klart og stærkt fokus i DN's aktiviteter. Det betyder, at naturen tænkes som en tværgående prioritering i både det politiske arbejde, i kampagnearbejdet og i det lokale arbejde. Det skal ske samtidig med at vi styrker og udvikler vores aktiviteter inden for klimaet.

Kort sagt betyder det, at HB lægger op til, at der i AP2020 vil være klart fokus på:

- Omfattende strategiproces for organisationen
- 2020 som Naturens år

På de følgende sider bliver de to fokusområder uddybet.

Organisationsstrategi 2021-2027

HB ønsker, at vi udarbejder en overordnet forenings- og organisationsstrategi, der forholder sig til vores kerneværdier, identitet og retning. Den skal behandle visionen for vores arbejde, men også sætte konkrete mål, fx for antal medlemmer, antal aktive medlemmer, aktiviteter i afdelingerne osv. Organisationsstrategien skal behandle centrale elementer af vores organisation og forening, fx vores medlems- og foreningsdemokrati og hele samspillet mellem de politiske organer og den administrative ledelse, og så skal strategien udmønte sig i konkrete strategier/ handleplaner for vores arbejde på fire områder:

Politisk strategi

- Øger relevansen over for politikere på nationalt og lokalt plan
- Skaber flere konkrete politiske resultater for DN's mærkesager
- Sætter markante dagsordener i pressen for vores politik
- Styrker samarbejdsrelationerne til andre grønne organisationer, forskere og meningsdannere
- Sikrer større anerkendelse og respekt for DN-sekretariatets faglighed blandt forskere og andre meningsdannere.

Frivilligstrategi

- Skaber stærkere lokale afdelinger med flere aktive og en bred vifte af aktiviteter
- Får flere unge som aktive i DN med en ny type aktiviteter
- Giver medlemmer og støtter mulighed for at handle og være med i både lille og stor skala afhængig af livssituation og overskud
- Sikrer at DN kan understøtte det voksende grønne engagement i befolkningen
- Sikrer en større DN tilstedeværelse i bevægelserne
- Sikrer samarbejder med relevante aktører, fx højskoler, hvor fremtidens aktive DN-medlemmer er.

Børne- og ungestrategi

- Afklarer om DN skal have en børneklub eller lignende med børnemedlemsskaber
- Samler vores mange eksisterende aktiviteter målrettet børn under én ny paraply
- Får flere unge medlemmer i DN + en styrkelse af vores studenterafdelinger /DN-ung
- Afklarer forholdet til Natur & Ungdom

Medlemshvervnings- og fastholdelsesstrategi

- Sikrer os flere medlemmer
- Udvikler nye hverveformer (bl.a. digitalt)
- Øger fastholdelsen
- Giver medlemmerne øget værdi af deres medlemskab
- Fornyelse af butikken, så den giver medlemmer grønne handlemuligheder og tydelige medlemsfordele

Strategiprocessen skal ske med inddragelse af hele organisationen - hovedbestyrelse, organisationsudvalg, samråd, afdelinger, sekretariatet, osv. og skal sætte retningen for arbejdet de kommende 6 år. Strategien skal være stærk og visionær, men med så konkrete målbare mål at den kan fungere som konkret ledelsesværktøj for direktøren.

Konkrete indsatser i AP2020

Parallelt med strategiarbejdet foreslår HB, at mange af de indsatser, der allerede er sat i søen i 2019 videreføres i 2020. Dog med et klart øget fokus på 2020 som "Naturens år". Det betyder, at der på det politiske niveau vil være fokus på:

- Paradigmeskifte på statens arealer
- Urørt skov
- Jordreform - mere plads til naturen (+ stor klimaeffekt)
- Natur i landbrugslandet, herunder økologiens bidrag til flere levesteder i det åbne land
- Havnaturen
- Dokumentation for naturens tilstand
- Arbejde videre ad EU sporet ift overtrædelse af direktiverne med landbrugspakke, fjernelse af NATURA2000 beskyttelse af 30.000 ha fuglehabitatnatur, udtagning af vandløb af beskyttelsen.
- Formulering af en egentlig DN Naturpolitik (som vi mangler)
- Fokus på forhandlingerne i 2020 om biodiversitetskonvention og EUs biodiversitetsstrategi

Det klare fokus på 2020 som Naturens år vil være til stede i de fleste andre af DN's aktiviteter – både kampagner og projekter og både nationalt og lokalt. HB foreslår at vi i 2020:

- Udarbejder en stor naturkampagne med fokus på mangfoldig, vild og selvforvaltende natur i Danmark
- Kampagne om gift der ender i naturen og drikkevandet. Både fra landbruget men også fra andre kilder.
- Styrker og udbreder projektet om "99 arter du skal se før du bliver voksen" i samarbejdet med Naturhistorisk Museum i Aarhus.
- Fortsætte og styrke Naturens Dag i samarbejde med Friluftsrådet.
- Fortsætte projekt Naturfamilier der får flere børnefamilier ud i naturen.
- Affaldsindsamling, fokus: affald i natur
- Giftfri have + biodiversitetshave. Både kommuner og private haver tilmelder sig i stor stil giftfri have ligesom der er stor interesse for vores projekter der handler om at skabe levesteder og biodiversitet i haverne. Vi foreslår at fortsætte begge initiativer.
- Frivilligprojekt – sommerfugleambassadører bl.a. med det fokus at få virksomheder med til at så vilde blomster og skabe levesteder på deres arealer.
- Styrke og videreudvikle projektet om Naturkommuner (som planlagt)
- Understøtte ture og arrangementer
- Engagere lokalafdelingerne i DR's naturår (Danmarks Radio har 2020 som natur-år med masser af fokus på Danmarks natur)

Fastholde og styrke klimaindsatsen

Samtidig er der behov for at fastholde og styrke vores indsats på klimaområdet ved at:

- Styrke den politiske interessevaretagelse på klimaområdet
- Fortsætte og videreudvikle 'klimaklog'- kampagne med fokus på, hvad den enkelte alene eller i fællesskab med andre kan gøre for at handle mere klimaklogt.
- Fastholde og udbygge klimaagent-konceptet hvor vi uddanner "klimaagenter" der kan opbygge handlingsorienterede fællesskaber blandt borgere.
- Videreudvikle klimakommunekoncept

Opsummering

Med et omfattende strategiarbejde, der involverer hele organisationen, på de helt centrale områder (politik, frivillighed, børn og unge samt medlemshvervning og –fastholdelse) og ikke mindst et klart fokus på naturen samt en fortsat udvikling af klimaområdet, er det HB's overbevisning, at DN står stærkt i den nye grønne virkelighed. Ikke blot i 2020, men i mange år fremover.

Vi vil meget gerne høre hele organisationens input til disse overordnede strategiske overvejelser, og inviterer hermed til at komme med input til AP2020 – senest den 11. august.

Læs mere og send input på www.dn.dk/AP2020.